

Ett bättre Tyresö – för alla

Socialdemokraternas budgetalternativ 2016-2019

Socialdemokraterna

FRAMTIDSPARTIET I TYRESÖ

Innehåll

Ett bättre Tyresö, för alla	1
Ett ekonomiskt ansvarstagande	2
Vår vision för Tyresö 2030	4
Strategiska mål	4
Långsiktig hållbarhet	4
Medborgarnas väl	5
Arbete & näringsliv	6
Bra arbetsgivare	6
Verksamhetsområde 1; Förskola och pedagogisk omsorg	7
En av Sveriges främsta skolkommuner – vi utbildar världsmedborgare!	7
En förskola i Sverigetopp	7
Verksamhetsområde 2; Grundskola inkl grundsärskola och fritidshem	9
Mindre klasser och mer kunskap	9
En skola för var och en	10
Ökad lärartäthet – mindre barngrupper	11
Kompensatoriska åtgärder ger likvärdig utbildning	12
En skola fri från mobbning och diskriminering	13
Ett program för ökad uppföljning och utvärdering	13
Tid och förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap	14
Fritidshemmen tydliggörs och stärks	14
Stabilare resursfördelning	15
Profilklasser – en tillgång för Tyresö	16
Rörelse i skolan – en del av insatserna för ökade resultat	17
Socialdemokraternas budgetförslag verksamhetsområde 2, grundskola, inkl grundsärskola och fritidshem	17
Socialdemokraternas förslag till särskilda uppdrag verksamhetsomr 2:	18
Verksamhetsområde 3; Individ- och familjeomsorg	19
Ett samhälle som håller ihop;	19
Minska barnfattigdomen	19
Ingen ska behöva fara illa	19

Hur Tyresö sparar genom att låta verksamhet vara kvar	21
Verksamhetsområde 4; Omsorg om personer med funktionsnedsättning	23
Verksamhetsområde 5; Äldreomsorg	24
Ordning och reda i äldreomsorgen – Rätt omsorg i rätt tid.....	24
Vi stoppar avgiftschocken	25
Kvalitetsförstärkning i äldreomsorgen	25
Verksamhetsområde 6; Gymnasieskola	27
Socialdemokraternas vision om framtidens gymnasium i Campus Tyresö	27
Tyresö gymnasium behöver en nystart	27
Tyresö gymnasium möter framtiden.....	28
Sommargymnasium	29
Verksamhetsområde 7; Vuxenutbildning	30
Utbildningskontrakt och traineejobb till unga arbetslösa	30
Traineejobb	31
Verksamhetsområde 8; Arbetscentrum.....	32
Jobb & självförsörjande.....	32
Resursjobb ger jobb	33
Sommarjobb åt alla ungdomar	33
Verksamhetsområde 9; Bibliotek, kultur och fritid inkl fritidsgårdar.....	34
Kultur och fritid för alla	34
Verksamhetsområde 10: Plan och exploatering	36
Verksamhetsområde 11: Vaghållning och park	37
Verksamhetsområde 12: Miljö och trafik.....	37
Verksamhetsområde 13: Vatten & avlopp	37
Verksamhetsområde 14: Renhållning.....	37
Verksamhetsområde 15: Bygglövsverksamhet	38
Verksamhetsområde 16: Näringsliv	38
Verksamhetsområde 17: Gemensam verksamhet	38
Verksamhetsområde 18: Kommunalförbund	38
Verksamhetsområde 19: Politisk verksamhet.....	38
Verksamhetsområde 20: Tyresö Bostäder AB	39

Verksamhetsområde 21: Övriga bolag	39
Social investeringsfond	40
Ekonomisk redovisning	41
Besparingar.....	41
Sammanställning	45
Finansiering	46
Investeringsprogram och upplåning.....	47

Ett bättre Tyresö, för alla

Vi socialdemokrater vill ha ett samhälle som ger välfärd och möjligheter åt alla. Ett samhälle som undanröjer hinder för människors utveckling och ger alla oavsett uppväxtmiljö möjligheter att nå sin fulla potential. Som bygger på solidaritet, tillit och samarbete. Där vi får en ekonomisk utveckling samtidigt som vi fördelar resurserna så att de kommer alla till del.

Vi tror på politikens möjligheter att förändra och förbättra samhället. Vi vill bygga ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle där människors livskvalitet ökar utan att det skadar vår gemensamma miljö.

Vi socialdemokrater har högre ambitioner för Tyresö. Vi vill ge Tyresö bättre möjligheter att vara den kommun där var och en kan nå sin fulla potential. Då måste vi bryta utvecklingen vi sett de senaste åren med större barngrupper i förskolan, ökade klyftor i skolan och kvalitetsbrister i äldreomsorgen. Nu krävs en framtidsinriktad politik som gör Tyresö till en ännu bättre kommun att leva i.

Det kräver investeringar i skola och utbildning. Vi vill vända utvecklingen, och vårt mål är att alla elever ska nå kunskapsmålen i grundskolan. I det socialdemokratiska budgetalternativet föreslår vi därför kraftiga satsningar på skolan och förskolan. Här finns satsningar för fler pedagoger och mindre barngrupper. Vi föreslår också kompensatoriska insatser för att alla barn ska kunna nå sina mål, oavsett bakgrund.

Tyresö behöver en politik för att skapa fler jobb. Ingen som kan arbeta ska behöva leva på försörjningsstöd. I vårt budgetalternativ föreslår vi därför satsningar på resursjobb, ett framgångsrikt koncept för att få människor i egen försörjning och minska barnfattigdomen. Vårt förslag innehåller också en satsning på sommarjobb och utbildningskontrakt. Vi vill att alla ungdomar ska få möjlighet att jobba och skaffa sig erfarenheter för framtiden.

Ökad jämlikhet ger fler jobb och bättre ekonomisk utveckling. Det ska alltid krävas av den enskilde att man gör rätt för sig efter bästa förmåga. Var och en ska också veta att samhället fungerar och i vårt budgetalternativ visar vi på vikten av att förstärka förebyggande insatser. I många fall ser vi också att förebyggande insatser innebär en ren besparing ekonomiskt, men framför allt är det positivt sett ur mänskligt perspektiv. Det är en etablerad uppfattning att förebyggande insatser har långsiktigt positivt ekonomiska effekter, men vi ser också att det finns möjlighet till direkta besparingar..

Kvaliteten i äldreomsorgen ska höjas samtidigt som vi möter ökade behov av vård, omsorg och personal. Den grundläggande kvaliteten ska vara så hög att de äldre inte

blir beroende av att köpa tilläggstjänster eller av att deras anhöriga måste gå ner i arbetstid för att hjälpa sina föräldrar.

En av framtidens största utmaningar är bostadsfrågan. I Tyresö måste vi planera de områden som byggs och förtätas på ett mer yteffektivt sätt. De politiska direktiven ska vara blandade upplåtelseformer. Merparten av alla lägenheter som byggs är bostadsrätter, och en betydande del hyresrätter har ombildats. Med 25 000 personer i Tyresö Bostäders kö, finns det ett tydligt mandat för att fokusera på hyresrätter, gärna också kooperativa hyresrätter. Vi vill se moderna bostäder med högt ställda energikrav. För att kunna förnya delar och underlätta stadsplaneringen i kommunen föreslår vi, att en plan för strategiska markförvärv utarbetas. Det räcker inte med att göra som Alliansen, reducera intresset till en budgetpost i kommunplanen.

Tyresö kommun ska vara en attraktiv och utvecklande arbetsgivare som erbjuder bra lönelägen och goda möjligheter till karriär- och kompetensutveckling till sina anställda. Vi ska aktivt arbeta för mer jämställda arbetsplatser och en minskning av sjukfrånvaron som i högre utsträckning drabbar kvinnor. Ofrivilliga deltidsanställningar leder ofta till stress och ökad sjukdom, alltså är det angeläget att heltid blir norm. Vi måste gemensamt arbeta för en öppenhetsskultur i kommunen, där anställda vågar och kan påtala brister och genom att tänka nytt bidrar till utveckling av verksamheten.

Ett ekonomiskt ansvarstagande

Socialdemokraterna presenterar här ett budgetförslag som speglar den vision av Tyresö som vi har lagt. Vi behöver göra kraftfulla investeringar i förskolan och skolan. Kommunen ska bidra till att skapa fler jobb. Tyresö behöver också förstärka arbetet för att minska de allt större klyftorna, särskilt tydligt är behovet av förebyggande arbete på socialförvaltningen.

Särskilt skolan har under många år varit underfinansierad, lärartätheten är för låg, klasserna för stora och allt för få lämnar grundskolan med behörighet till gymnasiet. Elevpengen skulle behöva höjas, istället får skolan och förskolan ytterligare besparingskrav genom att inga uppräknings görs, ens för att täcka löneökningarna. Det innebär för 2016 reella besparingskrav på 3,1 %.

Samtidigt har stora och kostsamma investeringar gjorts, vilket gör att en stor del av skattekrona måste användas till räntekostnader. Vi föreslår ett antal besparingar, främst på central förvaltning, men detta täcker bara en del av de reella satsningar som krävs. Vi ser ett behov av att återta den skattesänkning som alliansen tidigare drivit igenom, och föreslår därför en skattehöjning på 15 öre. Det kommer att ge kommunen drygt 16 miljoner kronor som ska öronmärkas till förskolan och skolan. Vi ser idag inga andra alternativ för att kunna bryta den negativa utvecklingen som skett

till följd av den underinvestering som pågått under flera år inom Tyresös skolor. Vi socialdemokrater vågar se problemen som finns idag och vi vågar prioritera. Det duger inte att stoppa huvudet i sanden om man ska styra en kommun som Tyresö.

Vårt budgetalternativ bygger på den vision och de strategiska mål som vi yrkat på inför budgetperioden. Eftersom våra förslag har en annan utgångspunkt än majoritetens, väljer vi att lägga till dessa för ett tydliggörande, då övriga verksamhetsområden kan ses i ett sammanhang.

Vår vision för Tyresö 2030

Tyresö är en kommun där man vill bo och leva i. Närhet till storstad, natur och arbetsmarknad lockar. Mer än annat är Tyresö en kommun för barn och ungdomar. Kunskapsambitionerna präglar arbetet från förskola till högre utbildning. Genom ett individualiserat stöd klarar alla elever grundskolans kunskapsmål och mer därtill. Kunskap är vägen till framgång och flertalet ungdomar väljer att studera vidare till högskola och universitet. Inget barn växer upp i fattigdom eller far illa. Genom fler i arbete, ett livslångt lärande och en politik för mindre klyftor håller Tyresö ihop.

Du som vill bo i Tyresö har möjlighet till det genom en mångfald av boendeformer. Bostadsbyggandet tar sin utgångspunkt i höga miljökrav, där närheten till naturen och friskt vatten värnas. Tyresö som naturkommun, ska bevaras. Att resa kollektivt är enkelt. Tvärförbindelser gör pendling på Södertörn enkelt och in till Stockholm tar det max 30 minuter. Vi är en klimatneutral och Fairtrade kommun, våra förskolor och skolor ligger i framkant när det gäller att tillse en giffri vardag för våra barn och unga.

Tyresö är en attraktiv plats att leva i. Här möts människor i kultur, föreningar, entreprenörskap och stadsmiljö. Centrum är fritt från bilar men fullt av liv och mötesplatser.

Kvaliteten i välfärden är hög. Tillgång till utbildning och omsorg begränsas inte av ekonomiska förutsättningar eller var du bor. Tyresö har Sveriges bästa äldreomsorg och värnar om våra äldre. Sjukvården är tillgänglig för alla – ett exempel är närakuten. Tyresöbor samverkar och bidrar till en social ekonomi, snarare än kortsiktiga ekonomiska vinstintressen, är en betydande del av välfärden.

Genom ett brett utbud av kommersiell och offentlig service samt föreningsliv är Tyresö den lilla staden med den stora medborgarandan.

Strategiska mål

Långsiktig hållbarhet

Tyresö kommun ska vara en långsiktigt hållbar kommun, såväl ekonomiskt som socialt och ekologiskt. Fokus ska vara på kommande generationer. Ekonomisk hållbarhet innebär att kommunens tillgångar använts på ett sunt och effektivt sätt och

att vi inte förbrukar mer än vi har råd med, med tanke på framtida åtaganden. Social hållbarhet handlar om tillgången till en fungerande och rättvist fördelad välfärd samt att kommunen och invånarna har möjlighet att lösa problem som människor hamnar i. Alla människor ska ges en reell möjlighet att forma sina egna liv. Ekologisk hållbarhet innebär att vi som samhälle ska leva i samklang med miljön. Biologisk mångfald och minskat bidrag till den globala uppvärmningen är nyckelperspektiv.

En långsiktigt stabil ekonomi betyder att det är nödvändigt att ha överskott för att möta behov av investeringar, underhåll, utbyggnad, tillväxt och kommunens pensionsåtaganden. Kommunens arbete ska präglas av kvalitet, effektivitet, enkelhet och ett tydligt fokus på nöjda medborgare. Kommunen ska ta ansvar för ekonomin och visa hänsyn för människor, miljö och kommande generationer när beslut fattas. Den kommunala utdebiteringen ska hållas på lägsta möjliga nivå för att kunna tillgodose hög kvalitet i tjänsterna, samt god och långsiktig hushållning.

- *Kommunen ska arbeta för ett ekonomiskt-, socialt- och ekologiskt hållbart samhälle.*
- *Årets resultat, i den reguljära verksamheten, ska uppgå till minst två procent av skatteintäkter och statsbidrag.*
- *Investeringar i den skattefinansierade verksamheten ska finansieras via kassaflöde från den löpande verksamheten.*

Medborgarnas väl

Tyresö ska vara en attraktiv och utvecklande kommun där all verksamhet och alla politiska beslut fattas utifrån ett barnperspektiv. Genom en barnombudsman ska barnperspektivet lyftas och barns rätt bättre tas tillvara. Vi ska vara en kommun som investerar i våra unga och i kunskap. Alla som lämnar Tyresös grundskolor ska ha behörighet till gymnasiet och alla ska kunna genomföra en gymnasieutbildning med goda resultat. Förskola och fritids ska erbjuda meningsfull och pedagogiskt riktig verksamhet. Genom ett ökat bostadsbyggande, fler hyresrätter och pressade byggkostnader ska vi se till att de som vill kan flytta hemifrån. Vi ska också se till att det finns gott om anpassade boenden för våra äldre. Satsningar på kvalitet och trygghet måste gå före nya privatiseringar i äldreomsorgen. Kommunen ska kunna lämna anbud om egen regi vid upphandlingar. Ett omfattande kvalitetsarbete ska genomföras inom äldreomsorgen och äldre ska ha råd att använda sig av den omsorg de har rätt till.

- *Samtliga beslut som fattas i Tyresö kommun ska genomsyras av ett barnperspektiv*
- *Tyresö ska bidra till att alla som vill ha ett eget boende i kommunen kan få det*
- *Tyresö ska vara en av Sveriges bästa skolkommuner*

- *Alla unga i Tyresö ska kunna genomföra en gymnasieutbildning*

Arbete & näringsliv

Ingen ung ska vara utan jobb. I aktiv samverkan mellan näringsliv, utbildningsinstitutioner och statliga myndigheter ska kommunen bidra till att alla ungdomar snabbt kommer ut i jobb. Alla unga som vill ska erbjudas sommarjobb. Genom bland annat resursjobb vill vi lyfta människor ur bidragsberoende till egen försörjning. Kommunen ska bidra och utveckla servicen i dialog med företagarna och genom en företagshub ska företagare och verksamheter mötas, växa och utvecklas.

- *Samverkan mellan kommun, skolor, arbetsförmedling och företag ska öka*
- *Tyresö ska ha lägre arbetslöshet och ungdomsarbetslöshet än jämförbara kommuner, och sysselsättningsgraden är hög*
- *Ingen som kan arbeta ska gå på socialbidrag*

Bra arbetsgivare

Människors vilja att arbeta garanterar vår gemensamma välfärd, och personalen är kommunens viktigaste tillgång när det gäller att erbjuda bra verksamhet. Därför måste vi säkerställa att det är attraktivt att jobba här. I detta ligger jämställda arbetsvillkor, möjligheter till kompetensutveckling och trygga arbetsformer. Kommunen bör tillämpa ett lönesystem som underlättar framtida rekryteringsbehov samt säkrar rättvisa löner och motverkar diskriminering och godtycklighet.

Kommunen ska ha en låg sjukfrånvaro och inkluderande personalpolitik. Vi ska välkomna ett mer öppet arbetssätt för att tydliggöra utvecklingsområden. Samtidigt ska kommunen ha en tydlig gemensam vision att arbeta för. Tyresö kommun tjänar på att ha nöjda medarbetare som rekommenderar kommunen som arbetsgivare.

- *Alla som vill arbeta heltid ges möjlighet till detta och fasta anställningar är norm*
- *Tyresö kommun ska präglas av en öppenhetsskultur där utveckling och nytänkande uppmuntras*
- *Tyresö kommun ska vara en arbetsgivare fri från diskriminering och kränkande behandling*

Verksamhetsområde 1; Förskola och pedagogisk omsorg

En av Sveriges främsta skolkommuner – vi utbildar världsmedborgare!

I Tyresö ska föräldrar känna sig trygga när man lämnar sitt barn på förskolan. Alla Tyresös barn ska bli sedda under sin dag på förskolan av våra skickliga pedagoger och ska under sin dag ges all möjlighet till inflytande och utevistelse samt serveras näringsriktig mat och garanteras en giffri miljö.

En förskola i Sverigetopp

Det är tydligt att Tyresö behöver en ny skolpolitik. Vi socialdemokrater vill genomföra en verklig skolsatsning i Tyresö och anslår 28 700 000 kronor mer än Alliansen till förskolan och skolan 2016. Vi står för en politik som sätter barnens kunskap i centrum och ger förutsättningar för skolans personal och elever att nå de högt ställda mål som styrdokument anger. Genom politiska beslut sätter vi mål, ramar och anger inriktning för förskolans utveckling, det är dags att ge verksamheterna de förutsättningar som behövs för att möjliggöra att alla barn och unga når så långt det bara är möjligt.

Vi socialdemokrater ser ett stort behov av att ha fler behöriga barnskötare och förskollärare i förskolan. Bland Tyresös förskolor sjunker andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning kraftigt. Skolverkets statistisk för Tyresö kommun 2014 visar att lite mer än en tredjedel av samtliga förskolors personal i Tyresö har en pedagogisk högskoleexamen. Av samma statistik framgår en negativ trend de senaste tio åren där vi ser hur barngruppernas storlek har ökat.

Tyresö behöver en politik som lockar fler pedagoger och en politik som ger fler chansen att utveckla sig vidare. Sjukfrånvaron bland förskolepersonal är nu över 8 % och har stigit kraftigt de senaste åren. Vi ser hur fler förskolor inte längre tar in vikarier vilket påverkar våra barns skolgång negativt. Denna trend vill vi bryta. Vi vill jobba för en framåttad positiv politik som även arbetar hälsofrämjande med insatser för friskare barn och därmed även friskare personal.

För att tillgodose behovet av att ha fler behöriga barnskötare och förskollärare i förskolan, krävs insatser för ökad rekrytering samt kompetensutveckling för befintlig personal. Tyresö behöver förbättra anställningsvillkoren på ett sådant sätt, att attraktiviteten för Tyresö kommun som arbetsgivare stärks. Dessutom vill vi socialdemokrater att Tyresö kommun mer aktivt rekryterar för mångfald inom förskolan. Det kollegiala samarbetet och lärandet ska uppmuntras, vi vet att det är en viktig nyckel för framgångsrik skolutveckling i förskolan.

Vi vet även att tidiga insatser för barn är viktiga och vi vill genomföra kommunens mål om att alla femåringar i kommunen lässcannas. Idag görs inte detta med hänvisning till att man inte har rätt redskap. Vi socialdemokrater lär av andra och har tagit del av andra kommuners framgångsrika arbete med talpedagoger, varför vi föreslår ett utökat elevhälsoteam med uppgiften att bland annat lässcanna alla femåringar. Det bidrar till en tidig upptäckt av behov av stöd till elever och vi kan säkerställa att stödet ges skyndsamt.

Vi ser en kraftigt stigande negativ trend gällande antal barn/pedagog. Detta är en utveckling vi socialdemokrater vill bryta. Inför 2015 uttryckte Alliansen att arbetet för att minska barngrupper och ökad personaltäthet skulle ske med befintliga medel. Inte heller i Alliansens budgetförslag för 2016 ser vi några politiska prioriteringar för förskolan. Det innebär reella besparingskrav på ca 3 %. Vi socialdemokrater vill med riktade anslag bidra till att utvecklingen mot större barngrupper och ökat antal barn/pedagog bryts. Genom att även förändra hyressystemet underlättar vi för förskolor att på riktigt arbeta med mindre grupper i förskolan. Förskolechefer ska inte tvingas välja mellan lokaler och pedagoger.

Socialdemokraternas budgetförslag för verksamhetsområde 1, förskola;

- *Kvalitetssatsningar i förskolan och skolan för att bidra till minskade barngrupper och ökad lärartäthet. Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att ta fram ett förslag till riktlinjer gällande barngruppernas storlek och ett mål för antal barn/pedagog. En kompetensutvecklingsplan tas fram och en handlingsplan för hur mindre barngrupper och ökad lärartäthet ska kunna genomföras, presenteras. Förstärkning med 18 000 000 kronor. (Likalydigt som verksamhetsområde 2 grundskola)*
- *Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att ta fram en handlingsplan och konkreta åtgärder för fler högskoleutbildade pedagoger i förskolan och skolan. 2 000 000 kronor. (Likalydigt som verksamhetsområde 2 grundskola)*

Särskilda uppdrag förskolan;

- *Ta fram mål för antal barn/pedagog samt riktlinjer för antal barn i barngrupperna. Barngruppernas storlek ska minska och personaltätheten förstärkas.*
- *Aktivt rekrytera behörig personal samt arbeta för mångfald i förskolan samt inleda ett arbete för kompetensförsörjning*
- *Tyresös förskolor ska vara giffria förskolor och i högre grad erbjuda ekologisk och närproducerad mat*
- *Erbjuda 30 timmars förskola för barn till arbetssökande och föräldralediga*

Verksamhetsområde 2; Grundskola inkl grundsärskola och fritidshem

I Tyresö ska alla barn och unga ges möjlighet att nå så långt det är möjligt, ingen ska lämnas efter. Rektorer och lärare ska ges rätt förutsättningar för sitt pedagogiska ledarskap och satsningar ska göras på lärmiljöer, informations- och kommunikationsteknologi (IKT).

Vi socialdemokrater tror att små skolor nära hemmet är bra för våra yngre barn och bidrar till trygghet. Vi föreslår att en mindre skola i Skälsätra utreds och att Sofieberg, Fornudden, Stimmet och Fårdala skolor ska finnas kvar.

Mindre klasser och mer kunskap

Vi har under flera års tid betonat värdet av att investera i kunskap i Tyresö kommun. Bakgrunden är uppenbar. Tyresös skolor har historiskt fått alltför dåliga förutsättningar. Det har handlat om såväl ekonomiskt som politiskt stöd. Vid enstaka tillfällen har det gjorts satsningar, som syftat till att möta de största problemen. Inget konsekvent arbete har dock gjorts från den politiska majoriteten.

Dessa brister har vi socialdemokrater påtalat i många år, vi vet att framgångsrika skolkommuner har en politisk ledning som tar ansvar för och ställer rätt frågor gällande skolutveckling. Nu har utvecklingen gått så långt att Skolinspektionen våren 2014 reagerade kraftigt på bristen i kvalitetsarbete och intresse från den politiska majoritetens sida. "Ett systematiskt kvalitetsarbete kräver en dialog mellan alla ansvarsnivåer, från elever och personal via förvaltningsledningen till den politiska nivån", konstaterar Skolinspektionen.

Vidare riktar granskningen hård kritik mot bristerna i kommunens och skolornas dokumentation och kvalitetsarbete. De få uppföljningar som görs är otillräckliga och saknar djupgående analyser. Bland annat måste man börja analysera olika elevgrupper för att bättre kunna individanpassa undervisningen.

Lärare och rektorer vittnar i Skolinspektionens rapporter om, att de får alldeles för lite tid och resurser till att planera, utvärdera och utveckla verksamheten. Detta förklarar också de högst skiftande resultaten i Tyresös skolor, både mellan år och mellan olika skolor och grupper. Medan en grupp elever fått bättre resultat är det fortfarande förfärande många, som lämnar skolan utan att vara godkända i de mest grundläggande ämnena.

Det som en gång var en självklarhet – att alla barn, oavsett bakgrund, ska kunna få en likvärdig utbildning är idag allt annat än verklighet. Till stor del är ökande klyftor ett resultat av en direkt kontraproduktiv politik – men också en följd av kommunledningens dåliga förmåga att följa upp verksamheten nu senast dokumenterat av Skolinspektionen.

Medan existerande skolforskning starkt pekar på värdet av att minska klyftor och därmed få fler att klara grundskolan, går Tyresö kommun en annan väg. Den enskilt viktigaste åtgärden för att minska klyftorna är en generellt bättre skola med fler lärare och mindre klasser. Skolan har ett tydligt kompensatoriskt uppdrag och det är uppenbart att Tyresö behöver en skolpolitik som möjliggör detta.

Underfinansieringen och den bristande kvaliteten har gått så pass långt att samtliga rektorer på Tyresös skolor vintern 2014 skrev ett gemensamt brev till kommunledningen där de i klartext beskrev utvecklingen i Tyresös skolor. Rektorererna skrev, att man på grund av att skolpengen inte räknas upp är tvungna att minska antalet lärartjänster. Våren 2015 ser vi även effekten av rektorers krav på effektiviseringar, när elevassistenter sägs upp och klasser slås ihop. Detta får stora effekter för de barn i Tyresös skolor som behöver extraanpassningar eller assistenter för att ha en trygg skolgång där de ges förutsättningar att nå skolans kunskapskrav.

En skola för var och en

Tyresö kommun bedriver sedan 2013 arbetet med ”En skola för var och en”. Ledordet är inkludering av elever med särskilda behov. Vi delar grundperspektivet, att det är bra om fler barn med behov av särskilt stöd ges möjlighet att befinna sig i ett större sammanhang med undervisning i ordinarie klassundervisning i möjligaste mån.

Samtidigt är vi oroade över de signaler som alltför ofta kommer till oss, att Tyresös skolor med befintliga medel inte klarar att möta just dessa särskilda behov. Inkludering får aldrig bli på bekostnad av ett barns inlärning eller leda till exkludering. Många lärare har tidigare uttryckt att detta används för att spara pengar i Tyresös skolor, som har stora underskott.

Rektorererna skriver i det ovan nämnda brevet, att intentionerna med ”En skola för var och en” har varit riktiga och att satsningen också medfört att fler elever kan tas om hand inom ramen för deras ordinarie klass eller grupp. Dock har Tyresös rektorer under en längre tid flaggat för att fler och fler elever behöver särskilt stöd, vilket även förvaltningen såg i sin gjorda omvärdsanalys inför 2015. Vi ser hur antal ansökningar för tilläggsbelopp ökar och detta ökade behov måste mötas med mer resurser till skolorna.

I den skolenkät som Skolinspektionen gjorde våren 2015 i Tyresös grundskolor ser vi att nästan 20 % av lärarna inte anser sig få rätt förutsättningar att hjälpa de elever som är i behov av stöd. Och var tionde lärare säger även att barnets rätt till stöd inte utreds tillräckligt snabbt.

Att i detta läge minska skolans resurser ytterligare kommer att leda till stora svårigheter, konstaterar rektorerna och det riskerar att på ett negativt sätt drabba undervisningen för våra barn och unga i Tyresö.

Skolpengen har inte räknats upp alls under 2014 och lönekomensationen, som man föreslog inför 2015 är uppenbart otillräcklig. Inför 2016 ser vi inte vare sig en uppräknig av pris- eller lönekomensation i Alliansens budget, vilket innebär ett generellt besparingskrav på samtliga enheter i grundskolan och förskolan. Under lång tid har vi socialdemokrater framfört just den kritik som både rektorerna och Skolinspektionen nu bekräftar.

Även OECD är kritiskt till när inkludering sker utan att elever ges rätt förutsättningar till stöd. Det är tydligt att inkludering kräver resurser i form av kompetens, lärmiljöer och specialpedagoger för att i realiteten fungera.

Vi socialdemokrater är angelägna om att utvärdera hur arbetet med en skola för var och en fungerar för Tyresös barn idag. Vi vill att genomlysningen tar sin utgångspunkt i barnens behov, snarare än kommunens. Genomlysningen bör även undersöka och redovisa föräldrarnas uppfattning om deras barn får erforderligt stöd och om deras möjlighet att påverka är reell. Även barn med behov av särskilt stöd ska kunna erbjudas få gå i skolor inom Tyresö kommun.

Vi socialdemokrater vill även se över de kriterier som tillämpas för tilläggsbelopp i Tyresö. Genom ett ökat stöd möjliggör vi, att olika anpassningar i klassrummet för varje elev, blir möjligt även i praktiken. Vi vill tillsammans med rektorer utvärdera hur vi kan öka likvärdigheten i Tyresös skolor och arbeta för att alla elever når kunskapskraven.

Ökad lärartäthet – mindre barngrupper

Tyresös skolor har en av landets sämsta lärartätheter med ett högt antal barn/lärare. Vi ser en trend där barngruppernas storlek ökat sista åren. Det kan leda till brister i den individanpassade undervisningen och i värsta fall till lärarlösa lektioner. Andelen behöriga pedagoger är för låg i Tyresös grundskolor.

Särskilt i de tidigare årskurserna finns det evidens för ett tydligt samband mellan lärartäthet och resultat. Vi anser, att den tid som varje elev har med sin lärare i årskurs ett till tre bör öka. Vi förespråkar en medveten satsning på fler pedagoger i Tyresös skolor och förskolor och avsätter resurser för detta. För oss är inte metoden det viktiga utan att tiden för eleven med sin lärare ökar. Vi vet också att en

socialdemokratiskt ledd regering satsar 2 miljarder på mer personal och mindre klasser i lågstadiet. Vi räknar med ökat statsbidrag för ändamålet.

Vi tror att tidiga insatser och fler specialpedagoger gör att färre barn riskerar att halka efter. Vi socialdemokrater vill därför stärka upp den centrala elevhälsan med fler specialpedagoger som jobbar med samtliga Tyresös grundskolor för att se till att fler barn får de stöd de har rätt till.

Rektorer ska inte behöva välja mellan lokaler och pedagoger, likt idag med ett hyressystem som fokuserar på lokaloptimering. Vi vill därför avskaffa det hyressättningssystem som gör att skolorna avstår från lokaler hellre än att använda dem. Därutöver satsar vi drygt 18 000 000 kronor på kvalitetshöjande åtgärder i skolan med syfte att öka antal pedagoger/barn och minska klasser i grundskolans tidiga årskurser. Satsningen är tänkt att vara flerårig och med en socialdemokratisk nationell politik ges ytterligare medel för just detta ändamål.

Kompensatoriska åtgärder ger likvärdig utbildning

När den svenska skolans sjunkande resultat förklaras i olika utvärderingar anges tilltagande segregation som en avgörande faktor. Skolorna tenderar att bli allt mindre likvärdiga. Detta har senast visats i Skolverkets analys av den svenska skolan.

Skolinspektionens senaste granskning av Tyresös skolor pekar på behovet av ökad likvärdighet för att lyfta resultaten. Om man vill åstadkomma mer likvärdiga förutsättningar – och därigenom generellt bättre resultat – finns ett antal relativt enkla, och billiga, insatser att göra.

En faktor som används för att öka likvärdigheten är det sociodemografiska tillägget. Det är för lågt idag i Tyresö för att kompensera för de skiftande förutsättningar, som finns inom olika kommundelar och mellan olika skolor. Vi vill göra om detta till ett socioekonomiskt tillägg och föreslår, att en utredning görs för att få veta hur det ser ut idag och i vilken utsträckning de ger de kompensatoriska effekter som avsetts. Vi är beredda att se över beräkningsgrunderna för att pengarna ska nå de elever som det verkligen är avsett till. Därtill bör resurserna i systemet förstärkas och vi avsätter 2 000 000 kronor för detta ändamål som ett första steg i en långvarig satsning för jämlika förutsättningar för Tyresös barn i skolan.

Kommunen ska garantera möjlighet till läxläsningshjälp vid varje skola. Det kompenserar för skiftande hemförhållanden och ger även möjlighet att utveckla talanger hos elever med hemförhållanden, som präglas av svag studietradition. Vi ser det som en del av en samlad skoldag där den pedagogiska verksamheten vid fritidshemsverksamheten successivt behöver stärkas.

Goda läsvanor bör grundläggas i tidig ålder, bl.a. för att utveckla god läsförståelse, vilket är grundläggande för bra skolresultat. I detta avseende är bra skolbibliotek

viktiga, vilket också framgår av den nya skollagen. Barn- och utbildningsnämnden bör i samarbete med kultur- och fritidsnämnden få i uppdrag att se över skolbibliotekens verksamhet och utarbeta en plan för att säkerställa hög kvalitet. Även här kommer socialdemokraternas förslag om inrättande av en central talpedagogresurs väl till pass.

De generella insatser som vi föreslår ovan förstärker skolans möjlighet att realistiskt höja andelen elever som klarar skolans kunskapsmål och därmed uppnår behörighet till gymnasieskolan.

En skola fri från mobbning och diskriminering

Vi föreslår att kommunen ska inrätta en barnombudsman dit elever och föräldrar kan vända sig om de upplever att skolan inte agerat tillräckligt tydligt mot exempelvis mobbning. Ombudsmannen kan avge en "second opinion" och kan stödja skolorna med expertis och kunnande när det gäller att arbeta med förebyggande arbete.

Tyresö kommun ska ha nolltolerans mot mobbning i samtliga förskolor och skolor och incitamenten för skolor att jobba aktivt mot mobbning och diskriminering ska förstärkas. Vi vet genom en granskning vilka metoder som skolorna använder sig av i antimobbningsarbete och genom forskning går det att få stöd i vilka arbetssätt som har bra, dålig eller kanske till och med motsatt effekt i det förebyggande antimobbing arbetet. Var tionde lärare säger, att inget målmedvetet arbete för att förhindra kränkande behandling bedrivs på deras skola. Forskning och beprövad erfarenhet ska vara grundstenen i Tyresös kommun skolor i val av antimobbingprogram.

Möjlighet att, när andra metoder inte fungerat, flytta elev som mobbat andra från en skola ska finnas. Likaså en ovillkorlig rätt för den som upplever sig som mobbad att byta skola om han eller hon vill det. Kommunen ska inte kunna avvisa en sådan begäran med hänvisning till platsbrist.

Kommunen ska ha en välkomnande attityd även mot andra organisationer som jobbar framgångsrikt med kamratstödande verksamhet. Hasselas verksamhet har varit betydelsefull i sammanhanget, och de arbetar också aktivt mot alkohol och droger bland ungdomar. Det är viktigt att den verksamheten fortsätter och vi ser positivt på att fler skolor arbetar med kamratstödare.

Ett program för ökad uppföljning och utvärdering

Vi anser att uppföljningen av och informationen om olika förskolor och skolor behöver förbättras – både vad avser kommunala och privata. När det gäller förskoleverksamheten, där kommunen har tillsynsansvaret även över privata förskolor, behöver oanmälda inspektioner bli mer vanligt förekommande. Vi är

positiva till att kvalitetsenheten har startats och ser fram emot att följa ett arbete där kvalitetskontrollerna höjs med syfte att säkerställa kvalitén för alla Tyresös barn.

Att kvalitetskontrollerna och uppföljningen bör ytterligare förstärkas, visar inte minst Skolinspektionens senaste granskning av kommunen. När det gäller skolans område bör kvalitetskontoret sammanställa relevant och jämförbar information mellan olika skolor och göra denna lätt tillgänglig för elever och föräldrar.

Tid och förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap

En viktig framgångsfaktor, som idag är uppenbar inom skolans värld är ett närvarande pedagogiskt ledarskap. En rektor i Tyresö svarade 2014 i genomsnitt för 43 lärare – att jämföra med 21 nationellt. Vissa rektorer i Tyresö ansvarar för nära 53 medarbetarsamta, vilket är oerhört många.

Vi ser i den gjorda skolenkäten från Skolinspektionen hur nästan var fjärde lärare upplever att dennes rektor tar för lite ansvar (kanske beroende på tidsbrist) för det pedagogiska arbetet på skolan och har för lite kunskap om den dagliga verksamheten. Detta tror vi skulle förändras om mer tid ges åt det pedagogiska uppdraget.

Vi förespråkar därför en snabb översyn av rektorers och lärares vardag med målet att åstadkomma en administrativ avlastning, vilket skulle ge mer tid att jobba med det pedagogiska utvecklingsarbetet.

Vi vet även att framgångsrika kommuner lyfter kompetenta lärare och det har vi många i Tyresö. Därför vill vi jobba för att lyfta goda exempel genom att premiera årets pedagog, arbeta strategiskt med försteläraryupdraget för Tyresös skolutveckling samt satsa på strategisk kompetensutveckling. Det kommer att ge resultat hos Tyresös barn i form av ökade kunskapsresultat och trygghet i skolan

Fritidshemmen tydliggörs och stärks

Fritidshemmen omfattas av läroplanen och ska vara en betydelsefull faktor för att ge barnen en pedagogiskt utvecklande verksamhet efter skoldagen. Det finns starka indikationer att verksamheten inte klarar att leva upp till detta idag och Tyresö är i stort behov av ett reellt fritidshemslyft!

Skolinspektionen skriver i sitt beslut våren 2014 att brister från 2007 gällande måluppfyllelse i Tyresös fritidshem kvarstår. Likaså beskriver Skolinspektionen stora variationer mellan barns fritidshem beroende på skola och att många av fritidshemmen har svårigheter att leva upp till läroplanens mål om en stimulerande verksamhet och en meningsfull fritid för alla elever. Vi ser en verklighet för våra barn där elevantalet i grupperna är väldigt högt och det saknas pedagogiskt utbildad

personal. Vi ser även en fritidshemsverksamhet där barnen inte ges en planerad pedagogisk verksamhet då personalen måste prioritera tillsyn av barnen. Föräldrar beskriver enligt Skolinspektionens rapport ibland vissa verksamheter som en "förvaringsplats".

Politiken måste ta ansvar för även fritidshemmen och peka ut en riktning för verksamheten med tydliga mål och en övergripande vision om hur vi vill att våra barns fritidshemsvistelse ska vara.

Vi ser lokaler som inte är anpassade för ändamålet och en budget där resurser avsedda för fritidshemmen används till grundskoleverksamhet.

Det är en negativ utveckling av fritidshemmen i Tyresö som fått fortgå alltför lång tid. Sammantaget är det ett resultat av långvarig underinvestering i fritidshemsverksamheten för våra barn. Vi socialdemokrater anser att fritidshemmen ska ges en egen budget. Det behövs ett reellt fritidslyft.

Idag pekar Skolinspektionen på att analyser från huvudmannen saknas för att sätta in rätt resurser. För att veta vilka resurser som verksamheten behöver förstärkas med vill vi socialdemokrater därför grundligt analysera nuläget med fokus på pedagogik, trygghet, personaltäthet och lokaler. I denna analys bör särskilt fokuseras på hur kommunen kan öka andelen högskoleutbildad personal. För att därefter möjliggöra insatser för kvalitetsförbättringar avsätts 2 000 000 kronor för ändamålet.

Vi socialdemokrater vill även göra ett kulturlyft riktat mot fritidshemmen där aktiva föreningar i Tyresö besöker fritidshemmen och visar och erbjuder sin verksamhet. Det ger många barn möjlighet att prova något nytt samt föreningar en möjlighet att bredda sin målgrupp.

För ett par år sedan höjde den borgerliga majoriteten avgiften för fritidsklubbar från 50 kronor till 500 kronor per termin och barn. Denna verksamhet som vänder sig till barn i årskurserna 4 – 6 är viktig, och för att alla barn ska kunna delta, föreslår vi en återgång till 50 kronor/termin och barn.

Stabilare resursfördelning

Under flera år har snabba elevförändringar inneburit att vissa skolor drabbats av oproportionerliga effekter. Intäktssidan, elevpengen, minskas 100 % från dag ett medan kostnaderna tar betydligt längre tid att minska. Det innebär, att ett underskott skapas som kvarvarande elever får arva och betala av på och som vi ser tydliga effekter på nu i och med Engelska skolans etablering. I vissa fall är problemen så stora att det tvingas fram avskrivningar för att effekterna blir alltför uppenbart absurda. Det nya resursfördelningssystemet kan på många sätt vara bra – även om vi hade vissa reservationer. Detta system säger dock inget om fördelningen ut till verksamheterna och vi anser att behovet av ett ändrat system där kvarstår.

Vi förespråkar systemet med resultatenheter då det ger rektorerna utrymme att vara verkliga ledare – men det kräver ett förändrat resursfördelningssystem. I ett sådant behövs tröghetsmekanismer byggas in som exempelvis kan innebära en stegvis avtagande (eller stigande) elevpeng under en övergångstid. För att möjliggöra anpassningar är det också fel, att enheterna fullt ut ska bära kostnader för tilläggsinvesteringar. Det riskerar innebära att nödvändiga åtgärder uteblir.

Därutöver riskerar effekten förvärras av det marknadsanpassade hyressättningssystem, som de borgerliga partierna har infört och som drabbat nya skolor mycket hårdare vilket vi har sett när det gäller Brevik skola och Nyboda skola. Det blir än större skiftningar när elevantalet sjunker. Eleverna har där fått betala med sämre lärartäthet och lägre kunskapsresultat som följd. Vi har under lång tid begärt fram utfallet av det nya systemet och äntligen har Alliansen lyssnat och infört ett annat hyressättningssystem. Dock fortfarande med uttalade mål att systemet ska uppmuntra att lokaler sägs upp för att effektivisera verksamheten.

Vi har utan framgång krävt att barn- och utbildningsnämnden ska arbeta fram ett program för att säkerställa, att ingen elev drabbas av sämre undervisning beroende på höjda hyror. Problemet kvarstår med ny hyressättningsmodell som nu baseras på 25 barn/klass, oavsett om skolan inte når upp till det "hustaket" eller inte. Med en skola som inte prioriterats politiskt och med minskat antal elever i de kommunala grundskolorna, har rektorerna en tuff uppgift att hålla budget. Effekterna av politiska beslut, eller snarare frånvaron av dem, blir nu tydliga. Flera av Tyresös skolor rapporterar, att de varit tvungna att minska antalet lärare, öka storlekarna på klasserna och minska resurserna till kompetensutveckling.

Med erfarenheterna från hyressystemet på plats och med tanke på hur Tyresös rektorer och lärare bedömer konsekvenserna, anser vi att kommunen bör gå tillbaka till ett system där hyrorna sätts utifrån den tidigare modellen och inte räknas in i elevpengen. För de privata alternativen kan det vara svårare att rakt av gå tillbaka till det gamla systemet.

Vi behöver ta fram en långsiktig plan för upprustning av Tyresös skolor och befintliga lärmiljöer för att rusta dessa. Insatserna för att rusta slitna inomhusmiljöer och utomhusmiljöer behöver ökas med fokus på inkluderande lärmiljöer.

Profilklasser – en tillgång för Tyresö

Från tid till annan ifrågasätts profilklasserna i Tyresö. Ett argument som återkommer från den politiska majoriteten och andra är, att utbildningen varken får kosta mer än snittet eller ha fler timmar än vad som är lagreglerat. Med andra ord – det får gärna kallas profilering – men i praktiken får det inte vara profilering.

Vi har ett annat synsätt och tror att profilering berikar. Därför vill vi vara tydliga med att nuvarande profileringar ska värnas och att det finns ett politiskt ansvar för detta. Dessutom tycker vi som vi tidigare redovisat, att en språkprofil bör övervägas på Nyboda skola. Ett exempel på att språkundervisning uppskattas kan illustreras av Engelska skolans stora rekryteringsmöjligheter.

Med avseende på antalet undervisningstimmar hänvisar vi till vårt förslag ovan att barn- och utbildningsnämnden bör pröva möjligheten att utöka antalet undervisningstimmar. Då står inte profilering på något sätt i motsats mot höga kunskapsmål även i övriga ämnen.

Rörelse i skolan – en del av insatserna för ökade resultat

En studie som har gjorts vid Malmö högskola visar ett samband mellan ökad fysisk rörelse och resultat i skolans övriga ämnen. Inte minst gäller det pojkarnas resultat. Något som är extra viktigt, eftersom pojkar under flera år tenderat att halka efter när det gäller skolresultat. Vi delar den analysen och anser att Tyresös skolor bör jobba aktivt med att öka utrymmet för fysisk aktivitet och antalet idrottstimmar.

Socialdemokraternas budgetförslag verksamhetsområde 2, grundskola, inkl grundsärskola och fritidshem

- *Kvalitetssatsningar i förskolan och skolan för att bidra till minskade barngrupper och ökad lärartäthet. Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att ta fram ett förslag för riktlinjer gällande barngruppernas storlek och ett mål för antal barn/pedagog. En kompetensutvecklingsplan tas fram och en handlingsplan för hur mindre barngrupper och ökad lärartäthet ska kunna genomföras, presenteras. Förstärkning med 18 000 000 kronor. (likalydigt förslag inom Förskolan)*
- *Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att ta fram en handlingsplan och konkreta åtgärder för fler högskoleutbildade pedagoger i förskolan och skolan. 2 000 000 kronor. (likalydigt förslag inom Förskolan)*
- *Det sociodemografiska tillägget utreds i enlighet med det Socialdemokratiska budgetförslaget och höjs under 2016 med 2 000 000 kronor.*
- *Alla skolor ska för de yngre barnen som en del av en samlad skoldag erbjuda förstärkt läxläsningshjälp. För de äldre barnen ska motsvarande stöd finnas i skolans verksamhet.*
- *Kriterierna för tilläggsbelopp utreds och budgetramar höjs för att matcha det ökade verkliga behovet. 2 000 000 kronor*

- *Det centrala elevhälsoteamet förstärks med en talpedagog för att förstärka stödet i grundskolans lägre åldrar samt två specialpedagoger för att skyndsamt utreda behov och sätta in adekvata åtgärder. 1 800 000*
- *Fortsatt anslag till Hasselaföreningen, kostnad 80 000 kronor.*
- *Fritidshemmens ekonomi förstärks med 2 000 000 kronor för att användas till kvalitetsförbättringar.*
- *Sänkning av avgift till fritidsklubbsverksamhet, 200 000 kronor.*
- *Kommunen tillsätter en barnombudsman 620 000 kronor*

Socialdemokraternas förslag till särskilda uppdrag verksamhetsomr 2:

- *Barn- och utbildningsförvaltningen tillsammans med kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att arbeta om resursfördelningssystemet som bygger in bättre möjligheter till omställning.*
- *Kommunstyrelsen ges i uppdrag att omarbeta systemet för hyressättning så att principerna utgår från det system som gällde fram till och med 2011*
- *Skolbibliotekens kvalitet säkerställs genom att en handlingsplan utarbetas*
- *Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att enligt ovan utvärdera och öppet redovisa konsekvenserna av En skola för var och en.*
- *Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att ta fram ett förslag till att kommunövergripande läs- och matematikuppföljning för att införas i grundskolans tidiga årskurser.*
- *Fritidshemmens ekonomi ska särredovisas såväl på kommungemensam nivå som per skola. Barn- och utbildningsnämnden bör redovisa detta senast i samband med bokslutet för 2015 (? Eller 2016?).*
- *Kommunfullmäktige uttalar ambitionen att bevara och utveckla profilklasser vid Tyresös grundskolor.*
- *Fullmäktige ger barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att utreda tillskapandet av en språkprofil på Nyboda skola.*
- *Barn- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att redovisa vad som krävs för att åstadkomma mer fysiskt aktivitet i grundskolan.*

Verksamhetsområde 3; Individ- och familjeomsorg

Ett samhälle som håller ihop;

Tyresö ska vara en välfärdskommun som bygger på sammanhållning och tillit. Ledorden för Socialdemokraterna är demokrati, jämlikhet och jämställdhet. Alla ska bidra och alla ska delta.

Vi socialdemokrater är övertygade om att ett mer jämlikt samhälle ger bäst förutsättningar för alla människor att växa och förverkliga sina livsdrömmar.

Minska barnfattigdomen

Klyftorna är stora i Sverige och i Tyresö. Delvis är det ett resultat av den politik som den moderatledda alliansen fört med höjda avgifter och taxor. Även om alliansens höjda avgifter inte alltid behöver leda till ett bidragsberoende så ökar de fattigdomen. Barnfattigdomen visar ett av sina fula ansikten när barn tvingas välja bort aktiviteter för att föräldrarna inte har råd att låta dem vara med.

Ungdomarnas egna (ferie)arbeten är naturligtvis en viktig möjlighet för att minska ekonomisk utsatthet. Det utgör därtill en viktig erfarenhet av arbete och är därför en central del i att upprätthålla en arbetslinje. Tyvärr är det föga förvånande, att de som har sämst ekonomiska förutsättningar också är de som har sämst nätverk när det gäller att skaffa sommarjobb. Därför är de, i större utsträckning än andra ungdomar, i behov av kommunala sommarjobb. Det saknas knappast nödvändiga arbetsuppgifter i kommunen – bara en politisk vilja att ge fler ungdomar sommarjobb

Ingen ska behöva fara illa

Vi behöver också ta ett gemensamt ansvar när något gått snett. Nästan all brottslighet börjar i ungdomsåren. För en liten grupp är detta inledningen till långvarig och allvarlig kriminalitet. Det är vår övertygelse, att fler av dessa ungdomar kan fångas upp, inte minst för att bryta rekryteringen till den organiserade brottsligheten.

Den egna familjen är naturligtvis avgörande, men höga krav ska också ställas på olika samhällsfunktioner. Ojämlikhet, otrygghet och missbruk är en födkrok för arbetslöshet och kriminalitet. Minskad segregation, förebyggande arbete, missbrukarvård, bekämpa våld i nära relationer, sociala investeringar och ett arbete med frivilligorganisationer är därför nödvändiga.

Flera projekt som initierats av Alliansen och som varit viktiga sådana, har inte kompensats med ytterligare medel. Detta gör att det viktiga arbetet i sådana fall alltför ofta blir hängande i luften när projekttiden gått ut för att sedan tynas bort eller abrupt försvinna. Ett sådant arbetssätt är olyckligt, och kan rent av bli

kontraproduktivt för kontinuiteten i den kommunala välfärden. Avseende jourhemsplaceringar så har det varit en rejäl ökning och det torde gå att påstå att kostnaderna inom det området skenar. Dessutom har lagkraven skärpts på både mottagningsenheten och familjehemsenheten, vilket ytterligare ökar behovet av personal.

Under ett antal år har den moderatledda Alliansen successivt underfinansierat socialnämndens budget. Det allmänna besparingskravet har varierat årligen runt 0,5-1 %. För 2016 görs inga som helst pris- och lönekompensationer, vilket innebär ytterligare besparingar i storleksklassen 3 %. Endast ett ettårigt tillskott sker för att täcka de underskott som redan finns på individ- och familjeomsorgens (IFO) verksamhet.

År efter år har individ- och familjeomsorgen alltså tvingats fokusera på besparingar istället för utveckling av verksamheten. Ett tydligt exempel är mobila teamet. De arbetar med elever i grundskolan, men skulle kunna arbeta även med yngre barn. Ofta är det redan i förskolan känt vilka barn som sannolikt kommer att behöva större insatser i skolan. Mobila teamet har minskats istället för att utökats, trots att de når fantastiska resultat. De barnen som får erforderlig hjälp därifrån hamnar oftast inte hos socialtjänsten för insatser. Man vet att arbete med att tillse att barnen ges så bra förutsättningar som möjligt att klara skolan är oerhört viktigt för hur våra yngres liv kommer att vara längre fram. Att klara skolan är den viktigaste faktorn för socialt eller ekonomiskt utsatta familjer, visas vid utvärdering av människors möjligheter till egen framtida stabil försörjning.

Flera rapporter visar hur den psykiska hälsan hos barn och ungdomar kontinuerligt försämras år efter år i Stockholmsregionen och Tyresö kommun är inget undantag. Antalet barn och unga som söker till Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) har varit rekordhögt de senaste åren. Särskilt bland unga flickor under 18 år är användningen i Tyresö av antidepressiva läkemedel vanlig. Orsaken till den ökande ohälsan hos barn och unga varierar, men en framträdande faktor är ofta familjesituationen. I dagens läge, med den arbetssituation som råder på socialkontoret, finns inte möjligheter att ta sig an ens de akuta barnärendena inom lagens tidskrav. Detta är naturligtvis inte någon godtagbar situation. Vissa ärenden, exempelvis att hjälpa barn till missbrukare, hanteras i allt mindre omfattning.

Förebyggande verksamhet är oerhört viktig, men tyvärr det som prioriterats ner när besparingskraven kommer. Forskning visar att detta är ett ytterst kortsiktigt tänkande. Det finns oerhört mycket att vinna på förebyggande arbete, både vad gäller minskat enskilt mänskligt lidande och minskade långsiktiga ekonomiska kostnader. Viktiga funktioner som försvunnit är verksamheten som söker upp unga, Stegets verksamhet, en del av mobila teamet, psykolog, verksamhetsutvecklare och elektronikåtervinningen (arbetsmarknadsåtgärd) i sin nuvarande form.

Elektronikåtervinningen var ett skräckexempel på besparing, då besparingen är 300 000 kronor, samtidigt som verksamheten fått ut i snitt fyra personer per år i egen försörjning. Såväl personliga chanser till ett gott liv som samhällsvinst har alltså varit mycket betydande. Huruvida just denna verksamhet skulle kunna återföras är dock oklart på grund av nya upphandlingsavtal för kommunens datorer. Det är också angeläget att prioritera budget- och skuldrådgivning eftersom detta är grundläggande för ekonomiskt utsatta familjer.

Den moderatledda Alliansen lägger i realiteten ytterligare besparingskrav genom otillräcklig kompensation för stigande kostnader, såsom exempelvis höjda lönenivåer.

Hur Tyresö sparar genom att låta verksamhet vara kvar

Vi vill att socialförvaltningen åter ska satsa på att utveckla förebyggande verksamhet. Varje tyresöbo ska veta att samhället fungerar. Det ger tillit till vår kommun. Det ökar sammanhållningen. Det ger också oss alla ett mer jämlikt Tyresö. Att förstärka de förebyggande insatserna är en grundpelare och en avgörande framtidsfråga för en modern kommun. Förebyggande insatser innebär flera besparingar, både när det gäller det mänskliga perspektivet och ekonomin. Det är en etablerad uppfattning, att förebyggande insatser har långsiktigt positiva ekonomiska effekter, men vi ser också att det finns möjlighet till direkta ekonomiska besparingar som följd av att pengarna används smartare. De insatser som vi föreslår, utöver majoritetens budget, är följande:

Ett långsiktigt och strategiskt förebyggande arbete för att barn ska få den hjälp de har rätt till. För ändamålet avsätts 2 500 000 kronor.

Föräldrautbildningar enligt det beprövade föräldraprogrammet Komet samt ABC – alla barn i centrum. Detta är utbildningsinsatser riktade till föräldrar med syfte att förbättra kommunikationen mellan föräldrarna och barnen. Vi föreslår att socialförvaltningen utbildar två socialsekreterare för respektive utbildning för att man sedan ska kunna ge dessa utbildningar i egen regi. Vi avsätter 50 000 kronor för dessa utbildningsinsatser.

Utöka mobila teamet att även gälla förskolan. Det mobila teamet är en fantastisk verksamhet som jobbar med både uppsökning, kunskapsspridning och stöd till den enskilde. Vi vet att tidiga insatser gör störst skillnad och vill därför att det mobila teamet även ska kunna bedriva verksamhet riktat mot förskolan. För detta ändamål behöver socialförvaltningen anställa två nya socialsekreterare och vi avsätter därför 1 000 000 kronor till det.

Familjebehandling utan krav på biståndsbeslut. Vi vet att det kan finnas en tröskel för att söka hjälp hos socialtjänsten, trots att det kan finnas ett behov. Därför vill vi bidra till att sänka denna tröskel och erbjuda familjebehandling utan krav på

biståndsbeslut. För detta ändamål behöver socialförvaltningen anställa två nya familjeterapeuter och vi avsätter därför 1 000 000 kronor till det.

Förstärkning av mottagningsenheten. Som följd av ändrad lagstiftning sedan 2013 där kraven på handläggningstiderna skärptes behöver mottagningsenheten förstärkas med en tjänst. Kommunen har nyligen fått kritik för att inte uppfylla lagens krav och därför avsätter vi 500 000 kr för detta ändamål.

Förstärkning av familjehemsvården. På grund av ett ökat antal familjehemsplasseringar och ökat antal ensamkommande flyktingbarn har socialförvaltningen behov av ytterligare en barnhandläggare. Därför avsätter vi 500 000 kr för detta ändamål.

Boende för unga vuxna. Vi tvingas idag förflytta många personer till externa stödboenden i andra kommuner. Detta medför att de här personerna måste flytta till en annan kommun. Det innebär också stora ekonomiska kostnader för kommunen. Vi föreslår därför, att en uppbyggnad av ett eget stödboende initieras för att kunna behålla fler av dessa personer på hemmaplan i Tyresö. Detta skulle medföra stor personlig frihet för de personer som i sådana fall inte skulle tvingas att flytta mot sin vilja. Det skulle även innebära en betydande ekonomisk besparing. Vi har också möjlighet att på ett helt nytt sätt i dessa fall få möjligheten att uppnå en värdefull kontinuitet i vårt kommunala välfärdarbete, genom att vi lättare kan koppla in andra verksamheter som t.ex. Ung i Tyresö och skolorna för att på så sätt hjälpa varje person på ett för individerna bättre sätt. För detta ändamål avsätter vi 1 000 000 kronor.

Insatser för att snabbtreda familjer. Idag tvingas socialförvaltningen ofta köpa dyra externa utredningstjänster externt på grund av tidigare års hårda besparingskrav och neddragningar. Detta innebär, att utredningarna tar längre tid, blir oerhört mycket dyrare och också påför de berörda personerna en onödig belastning. Det gör också kommunens verksamhet långsiktigt sårbar eftersom vi avlövar förvaltningen på verksamhet som får anses basal, nämligen grundläggande utredningskapacitet. Vi vill istället att vi ska utöka samarbetet med våra grannkommuner Nacka och Värmdö. För detta ändamål behöver socialförvaltningen anställa två nya socialsekreterare och vi avsätter därför 1 000 000 kronor till det.

Förstärkning av familjerätten. På grund av ett ökat antal ärenden gällande umgängesstöd och frivilliga samarbetsamtal har socialförvaltningen behov av ytterligare en halvtidstjänst. Därför avsätter vi 250 000 kr för detta ändamål.

Det är mycket bra att Alliansen beslutat att infoga det tidigare projektet Ung i Tyresö i den ordinarie verksamheten. Det är primärt, att förvaltningen över tid tilldelas nödvändiga resurser för detta särdeles viktiga arbete. På sikt kommer då denna verksamhet att innebära att vi får ett mera jämlikt Tyresö.

Våra förslag innebär totalt att verksamheten förstärks med 7 800 000 kronor. Detta innebär nio nya tjänster inom socialförvaltningens område Individ- och familjeomsorg. De direkta besparingar, som beräknas uppstå till följd av dessa investeringar uppgår initialt till minst 2 250 000 kronor.

Socialdemokraternas förslag:

1. *Individ- och familjeomsorgens budget förstärks med 7 800 000 kronor.*
  - a. *Individ- och familjeomsorgen förebyggande arbete, 2 500 000 kronor*
  - b. *Föräldrautbildningar börjar ges i egen regi, 50 000 kronor*
  - c. *Utöka mobila teamet till förskolan, 1 000 000 kronor*
  - d. *Familjebehandling utan krav på biståndsbeslut, 1 000 000 kronor*
  - e. *Uppbyggnad stödboende, 1 000 000 kronor*
  - f. *Snabbutreda familjer, 1 000 000 kronor*
  - g. *Familjerätt, 250 000 kronor*
  - h. *Mottagningsenheten, 500 000 kronor*
  - i. *Familjehemsvård, 500 000 kronor*

Socialdemokraternas förslag till särskilda uppdrag:

- *Socialförvaltningen ges i uppdrag att genomlys vilka förebyggande och prioriterade insatser för barn och unga som behöver göras*
- *Framtagning av rutiner som syftar till att inga barn får vräkas*

Verksamhetsområde 4; Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Tyresö ska vara ett samhälle som är tillgängligt och där alla behövs och kan delta. De offentliga rummen ska vara öppna för alla. Tillgänglighetsperspektivet ska tas hänsyn till i allt byggande. Kultur- och fritidsaktiviteter och rätten till naturliv ska göras åtkomligt för alla.

Vi vill att kommunförvaltningen ska utreda och åtgärda förekommande hinder för personer med funktionsnedsättningar i samtliga kommunens lokaler och dess närmiljö. Vi vill att kommunen ska jobba än mer aktivt för att fler personer med funktionsnedsättning ska få anställning hos kommunen. Vi vill också att kommunen ska arbeta för att sprida ytterligare kunnskap inom hela kommunförvaltningen vad avser förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att kunna fullt ut vara delaktiga i alla delar av det politiska, sociala, ekonomiska och kulturella livet. Ytterst är det en fråga om solidaritet och demokrati.

Socialdemokraternas förslag till särskilda uppdrag:

- *Förvaltningen ska utreda och åtgärda de hinder för personer med funktionsnedsättningar i samtliga av kommunens lokaler och dess närmiljö*
- *Aktivt arbeta för att personer med funktionsnedsättning erbjuds anställning i kommunen*
- *För att bättre möta det behov som finns så bör en omställning ske till att korttidsverksamhet sker i egen regi. Vidare skulle en satsning på en eftermiddags- och kvällsverksamhet i kommunal regi också tillgodose behoven hos brukarna.*

Verksamhetsområde 5; Äldreomsorg

Kvaliteten i äldreomsorgen ska vara hög. Tyresö ska vara ett modernt och framtidsinriktat samhälle som tillgodoser behoven av vård, omsorg och personal. En hög grundläggande kvalitet leder till att de äldre inte är beroende av att köpa tilläggstjänster. Man ska kunna åldras i Tyresö, nära naturen och ha tillgång till det Tyresö erbjuder.

Ordning och reda i äldreomsorgen – Rätt omsorg i rätt tid

Detta är en rättvisefråga för våra seniorer, som varit med och byggt upp Tyresö till vad det är idag. Kvalitet får också till följd att anhöriga – mycket ofta kvinnor – inte som nu tvingas att minska sin förvärvsarbets tid för att hjälpa sina föräldrar.

Vi är oroade över kvaliteten i Tyresös äldreomsorg. Alliansen har valt en linje som alltmer öppet riskerar att kvaliteten blir allt sämre.

I Socialstyrelsens och SKLs jämförelse rankas Tyresö, när det gäller några kriterier bland de 25 % som har sämst värden. Detta gäller till exempel hemtjänsten i sin helhet och väntetider till särskilt boende.

I Alliansens budgetförslag kvarstår de höga avgifterna för äldreomsorgen. Det finns äldre, som av ekonomiska skäl avstår omsorg, trygghetslarm eller det sista egna ekonomiska utrymmet.

Alliansens budgetförslag innebär, att den ideologiskt betingade privatiseringen av väl fungerande äldre- och handikappomsorg fortsätter och görs till princip för kommunen. Mer av förvaltningens tid kommer att användas till att förbereda utförsäljningar och administrera verksamheten med olika privata utförare – mindre åt att värna och utveckla kvalitet.

För att öka tryggheten för äldre och deras anhöriga föreslår vi, att kommunen inrättar ett telefonnummer som bemannas dygnet runt. Dit kan den äldre kan ringa för att få akut hemtjänst insatt i avvaktan på att en biståndshandläggare kan göra ett hembesök. Detta gäller främst helger då det inte går att få kontakt med biståndsenheten. Den ökade kostnaden bedöms som låg, och består i princip i informationsinsatser.

Vi vill att det genom en riktad undersökning till Tyresös finsktalande äldre kartläggs vilka framtida behov och önskemål om äldreomsorg som dessa har. Vi vill också att det investeras i kompetens- och kvalitetsutveckling på ett sätt som gör att finsktalande äldre kan erbjudas sådan rehabilitering och äldreomsorg som de vill ha och har behov av.

Vi stoppar avgiftschocken

De borgerliga partiernas beslut att genomföra en kraftig höjning av taxorna för äldreomsorgen har drabbat pensionärer som haft vanliga inkomster med uppemot 1000 kronor mer i månaden. Kostnaderna riskerar innebära att fler väljer bort trygghetslarm och förebyggande omsorg – vilket ökar behovet av tidigare platser på särskilda boenden till kraftigt ökande kostnader. Vi kommer se över hela taxesystemet och se till att trygghetslarmen blir avgiftsfria.

Kvalitetsförstärkning i äldreomsorgen

Vi blir allt fler äldre i Sverige och i Tyresö. Därför kommer omsorgen att behöva ökade resurser. Vägvalet är om vi ska vara beredda att finansiera det eller om vi ska försöka konstruera insatserna (exempelvis genom avgiftshöjningar) på ett sådant sätt att färre har råd att efterfråga omsorg. I grunden är detta en rättvisefråga. En fråga om vi ska sträva efter ett mera jämlikt Tyresö eller om vi ska gå mot ökade klyftor i samhället.

Genom vårt besparingsprogram frigör vi resurser som vi vill använda för att förstärka kvaliteten i äldreomsorgen. Vårt förslag möjliggör att förstärka kvaliteten i äldreomsorgen. Vi avvisar tvångsmässiga privatiseringar. På så sätt frigör vi resurser som kan användas på ett bättre sätt. Vi ser också problemen med att många äldre idag i sin omsorg möter uppemot 30 olika personer på en månad. Vi vill att förvaltningen får i uppdrag att utarbeta en strategi för att de äldre ska få en bättre kontinuitet i vilka personer de möter. Det handlar både om att öka den upplevda tryggheten och att säkerställa en god behandlingskvalitet.

För att förstärka kvaliteten i äldreomsorgen tillför vi 5 000 000 kronor utöver majoritetens förslag.

Socialdemokraternas förslag:

- *Socialnämndens budget förstärks för kvalitetshöjande insatser inom äldreomsorgen. Kostnad 3 500 000 kronor.*
- *Översyn av taxan inom äldreomsorgen, till en total kostnad av 1 500 000 kronor. Trygghetslarmen görs avgiftsfria*

Socialdemokraternas förslag till särskilda uppdrag:

- *Socialförvaltningen ges i uppdrag att utarbeta en strategi för att minska antalet olika personer som den äldre behöver möta i samband med omsorgsinsatser*
- *Ett telefonnummer inrättas dit äldre personer kan ringa för att få akut hemtjänst i avvaktan på biståndsbedömning*
- *Platser i särskilt boende tillförs, som motsvarar behovet*

Verksamhetsområde 6; Gymnasieskola

Socialdemokraternas vision om framtidens gymnasium i Campus Tyresö

Gymnasiet står inför stora utmaningar och förändringar. Vi vill få fram ett beslut om Tyresö gymnasium och Campus Tyresö. Vi vill se ett utbildningskluster som kan samla gymnasium, vuxenutbildning, högskoleverksamhet och arbetsmarknads- och näringslivskontakter i ett förenat koncept. Där vill vi skapa en sammanhållen lärmiljö med en naturlig samverkan mellan gymnasiet och C3L, kompletterad med närheten till högskola och kontakter med arbetsmarknaden och näringslivet. Vi är övertygade om att det gynnar gymnasiets elever och arbetsmarknaden i Tyresö.

Vår vision och vårt förslag ger mycket mer för investerade pengar och är ett förslag där vi även tar ansvar för kommunens ekonomi.

Vi vill ge våra ungdomar ett attraktivt gymnasium i en kreativ lärmiljö och nu måste processen komma i mål!

Tyresö gymnasium behöver en nystart

Att Tyresö gymnasium behöver en nystart är uppenbart. Majoritetens oförmåga att agera under flera år har varit en bidragande orsak till den negativa spiral som gymnasiet har haft. Det fria gymnasievalet ger eleverna ett stort utbud av skolor och program att välja mellan. År 2014 fick totalt 21 000 behöriga sökande en plats vid en gymnasieskola i Stockholm län. Samtidigt uppgick antalet utbildningsplatser till 25 000, alltså ett överskott på ca 4 000 platser.

I Stockholms län väljer 50 procent av eleverna en annan skola än hemkommunens. Av våra elever här i Tyresö söker sig numera ca 75 % till gymnasieskolor utanför Tyresö. Det har medfört att Tyresö gymnasium i januari 2015 totalt hade 545 elever

jämfört med ca 1 300 för tio år sedan. Av dessa 545 var drygt 400 folkbokförda i Tyresö.

Andelen tyresöelever på vårt gymnasium har minskat sedan 2010 då 42 % gick på vårt eget gymnasium. 2014 var motsvarande siffra nere i 21 %. Vi har idag ett gammalt gymnasium, som inte klarar den konkurrens som vuxit fram i omvärlden. Det finns mycket i vårt gymnasium som är positivt, men helheten räcker inte till.

Det gymnasieprojekt som den moderatledda Alliansen nu vill driva fram påminner allt för väl om processen kring Nyboda skola. En skola som under många år tappat i attraktivitet på grund av allt sämre rykte, ingen upprustning av lokalerna och slutligen elever som söker sig därifrån.

Under de senaste fem åren har det diskuterats olika idéer och förslag på ett nytt gymnasium, dels vad gäller profil och innehåll men även tanken att flytta gymnasiet till ny plats i Tyresö centrum. Nu har den styrande Alliansen till slut presenterat ett förslag som innebär att gymnasiet ska delas i två delar. De högskoleförberedande programmen och C3L ska tillsammans med lokaler för kultur och bibliotek placeras i ett kultur- och kunskapscenter i Tyresö centrum och yrkesprogrammen ska stanna kvar i nuvarande lokaler.

Förslaget innebär att kultur- och kunskapscentret byggs och ägs av fastighetsbolaget Hemsö och att gymnasiet och vuxenutbildningen får hyra några våningsplan på sammanlagt ca 6000 kvadratmeter för ca 25 000 000 kronor/år.

Antalet elever på de högskoleförberedande programmen i centrumhuset beräknas ligga på ca 500 elever. Det kvalitativa och väl genomarbetade underlag för bedömning av förslaget som utvecklingsförvaltningen tagit fram visar, att det inte på något sätt kommer att finnas täckning för hyreskostnaderna. För att nå självfinansiering skulle gymnasiet behöva fler elever än vad som ryms i lokalerna.

Även en försiktig beräkning visar att hyreskostnaden per elev för Tyresös del kommer att bli det dubbla jämfört med rikssnittet.

Tyresö gymnasium möter framtiden

Socialdemokraterna i Tyresö har sedan 2010 föreslagit att det nuvarande gymnasiet ska förnyas och utvecklas till ett Campus Tyresö. Nu har vi tagit fram och gemensamt med övriga partier i opposition presenterat en egen vision för ett Campus Tyresö. Vi har tagit fram ett seriöst förslag där vi tar ansvar för elever, personal, miljön och skattebetalarnas pengar.

Vi vill skapa ett campusområde, som med gymnasium, vuxenutbildning och högskoleutbildningar blir ett centrum för kunskap och hållbar utveckling och där det också finns lokaler och utrymme för andra aktörer från näringslivet, arbetsmarknaden och olika intresseorganisationer.

Parallellt med en öppen attityd och samverkan både nationellt och internationellt med andra skolor, högskolor och universitet så ser vi också en samverkan med lokala företag och andra aktörer som en väg till både praktik, sommarjobb och framtida jobb för eleverna.

Gymnasiet ska vara en daglig arbetsplats för unga vuxna. Vi vill ta hand om dagens gymnasiebyggnad med dess starka arkitektoniska värden och utveckla den till en öppen skola, ett attraktivt gymnasium med både högskoleförberedande program och yrkesprogram.

Tyresö gymnasium är självklar i sin ambition att erbjuda en profilskola för hållbar utveckling med gröna uterum, gröna tak och väggar, solfångare och energieffektiva lösningar. Ny spännande arkitektur visar på möjligheterna att återanvända dagens skolbyggnad. Här skapas flexibla och öppna lokaler med fria möjligheter att utforma lärmiljöer för olika program och utbildningar.

I anslutning till campusområdet vill vi att det byggs ungdoms- och studentbostäder. Genom att bygga i riktning mot Tyresö centrum, knyts campusområdet närmare centrum.

Den skiss för ombyggnad av nuvarande gymnasiet, som vi utgår ifrån, pekar på en kostnadsnivå klart under hälften av Alliansens förslag. Den förstudie som presenterades för gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden vid nämndens sammanträde i september 2010 baserades på förslag till en genomgripande förnyelse av nuvarande gymnasiebyggnad till en beräknad totalkostnad på ca 225 mkr.

Sommargymnasium

I dag krävs en gymnasieutbildning för att få ett jobb och för att klara sig i ett allt mer komplext och kunskapsintensivt samhälle. Men avhoppet från gymnasieskolan är

ett allvarligt problem i Sverige. Nästan en av fyra elever fullföljer inte sin gymnasieutbildning inom tre eller fyra år.

Vi menar att det måste finnas utökade möjligheter för de elever som behöver extra stöd på vägen att också få det. En sådan möjlighet är att komplettera sina studier via extra studier under sommaren, via tillgång till ett sommargymnasium.

Vi föreslår att gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden får uppdraget att undersöka möjligheterna till extra stöd via ett sommargymnasium.

Socialdemokraternas förslag till särskilda uppdrag::

- *Beslut om Tyresö gymnasiums framtida strategiska inriktning och förnyelse fattas under 2015.*
- *Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att utreda förutsättningarna för att kunna erbjuda de elever som behöver det, tillgång till sommargymnasium 2016.*

Verksamhetsområde 7; Vuxenutbildning

Med ett sammanhållet utbildningskluster visar vi tydligt våra visioner om att stärka vuxenutbildningen och samarbete med näringslivet. Genom samverkan och betoning av det egna ansvaret men även att möjliggöra olika utbildningsvägar, arbetskontrakt samt traineejobb ska vi öka möjligheterna för ungdomar och vuxna att skaffa sig en gymnasiebehörighet eller byta yrkesval i livet.

Utbildningskontrakt och traineejobb till unga arbetslösa

Antalet ungdomar som saknar gymnasiekompetens har ökat oroväckande under senare år. I genomsnitt lämnar ca 30 % av eleverna gymnasieskolan utan slutbetyg. Det finns ett tydligt samband mellan utbildningsresultat och chans på arbetsmarknaden.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL har i sin rapport "Födda 1981" konstaterat att en elev som fullföljer gymnasiet med låga eller medelgoda betyg har med ungefär dubbelt så stor sannolikhet jobb vid 24 års ålder som en person som hoppat av gymnasiet.

För att bryta utvecklingen har Socialdemokraterna föreslagit, att det införs utbildningskontrakt för unga arbetslösa som saknar gymnasieutbildning.

Syftet är att hjälpa unga till jobb och praktik, och att samtidigt betona det egna ansvaret för att göra sig anställningsbar genom gymnasiekompetens. Kontraktet vänder sig till den som är arbetssökande, under 25 år och inte har fullgjort gymnasiet. Den som är ung och söker jobb erbjuds:

- *Jobb med avtalsenlig lön på halvtid och studier på halvtid.*
- *Praktik hos privata eller offentliga arbetsgivare samt studier på halvtid eller deltid.*
- *Utbildning på heltid, vid komvux, yrkesvux eller folkhögskola.*
- *Ett särskilt studiestöd eller förhöjt studiebidrag.*

Utbildningskontraktet riktas till unga arbetslösa under 25 år och är en individuell mix av utbildning, deltidsarbete och praktik. Ersättning villkoras med att den unge fullföljer kontraktet som innebär att man slutför en gymnasieutbildning.

Vi ser också i Tyresö ett behov av satsning på de dessa ungdomar. I dag krävs en gymnasieutbildning för att få ett jobb och för att klara sig i ett allt mer komplext och kunskapsintensivt samhälle. Vi menar, att det måste finnas utökade möjligheter för de elever som behöver extra stöd på vägen att också få det.

En viktig aktör i sammanhanget är C3L, som har en hög kompetens inom vuxenutbildning. Vi vill se en tydlig satsning på området med målet att nå alla som lämnat gymnasiet utan gymnasiekompetens för att bryta utvecklingen.

Vi vill också satsa på utbildningsanställningar. Unga som varit arbetslösa längre än sex månader ska få anställning inom kommunens verksamheter med avtalsenlig lön. Detta är en förstärkning av den 90-dagarsgaranti som Socialdemokraterna föreslår och finansierar nationellt. Garantin innebär att alla unga arbetssökande garanteras att senast inom 90 dagar erbjudas ett riktigt jobb, en praktikplats, en utbildning som leder till jobb eller en kombination av dessa.

Traineejobb

Traineejobb och utbildningskontrakt utgör viktiga delar av [90-dagarsgarantin](#). Syftet är att minska ungdomsarbetslösheten och underlätta generationsväxlingen inom välfärden. Traineejobben är en anställning på 50 % i kombination med en yrkesutbildning på 50%.

Lönesubventionen uppgår till cirka 85 % för traineejobb inom välfärdssektorn och cirka 50 för traineejobb på hela arbetsmarknaden för yrken där det råder brist. För traineejobben inom välfärdssektorn ges även ett handledarstöd på maximalt 2 200 kr i månaden.

Möjligheten att få ett traineejobb föreslås finnas på plats från 1 augusti 2015 för de flesta sektorer, till exempel inom sjukvården och skolväsendet.

Socialdemokraternas särskilda uppdrag inom verksamhetsområde 7:

- *C3L får i uppdrag att i samverkan med Tyresö gymnasium aktivt söka upp de ungdomar som lämnat gymnasiet utan slutbetyg för att med varje tidigare elev söka tänkbara alternativ för att kunna uppnå gymnasiekompetens.*
- *Inför ett utbildningskontrakt för unga arbetslösa under 25 år som syftar till att ge alla en gymnasieutbildning*
- *Att Tyresö inför traineejobb enligt modellen som anförts ovan.*

Verksamhetsområde 8; Arbetscentrum

Rätten till arbete och egen försörjning ska gälla lika för alla i vårt samhälle. Vi vill att Tyresö ska vara en kommun där alla har lika möjlighet att med vägledning, stöd och praktisk hjälp hitta den väg som leder till målet.

Vare sig man är ung eller äldre, arbetslös, ny i Sverige eller på annat sätt behöver stöd för att etablera sig på arbetsmarknaden så ska man hitta det extra stöd som behövs för att nå målet egen försörjning. Redskapen för det extra stödet finns hos Arbetscentrum eller kommer via olika riktade satsningar från kommunen.”

Jobb & självförsörjande

På nationell nivå har Socialdemokraterna satt målet att ha EUs lägsta arbetslöshet år 2020. Det är en viktig signal om hur grundläggande det är att öka antalet arbetade timmar för att säkra finansieringen av framtidens välfärd. Jobbet är för de allra flesta en positiv och viktig del av livet. Arbete ger en egen inkomst, gemenskap och utveckling. Långvarig eller upprepad arbetslöshet däremot innebär ofta drastiska konsekvenser på ekonomi och hälsa för den enskilde. Följden blir både ökade kostnader för kommunen och krympande resurser till välfärden. Kampen mot arbetslösheten är vår viktigaste uppgift.

En orsak till arbetslöshet är miss-match på arbetsmarknaden. Efterfrågan på utbildad arbetskraft ökar – men tillgången är till följd av bristande satsningar i utbildning svag. Därför behövs det fler insatser för utbildning. Företagare som vill anställa ska också kunna förvänta sig hjälp med rekrytering av arbetsförmedlingen.

Vi kan göra mer för att underlätta för företag som vill etablera sig i Tyresö. Dels genom bra kommunal service och korta handläggningstider. Men vi vill också inrätta en företagshub, där företagare och verksamheter möts, växer och utvecklas genom varandra.

Det borde vara en rättighet att kunna försörja sig själv genom ett eget arbete. Vi vill öka insatserna för de ungdomar som hamnat i arbetslöshet. Vi tänker inte låta någon

vänja sig vid passivitet, därför ska det alltid finnas ett alternativ som heter utbildning eller praktik. Andra grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden är äldre, personer med funktionsnedsättningar och personer med utländsk bakgrund. Här kan kommunen också ta ett större ansvar vid rekryteringar. Vi vill att kommunen ska arbeta aktivt för att rekrytera fler personer ur dessa grupper. Anonymiserade ansökningar kan prövas för att hindra diskriminering.

Kommunen kan också i den egna verksamheten minska behovet av försörjningsstöd genom att ge fler möjlighet att jobba heltid. Kommunen har beslutat att se över möjligheterna att öka antalet heltidstjänster – men ännu har inget hänt i praktiken.

Resursjobb ger jobb

Socialdemokraterna lägger även i år förslaget att Tyresö ska initiera resursjobb. Förslaget går i korthet ut på, att kommunen anställer alla som uppstår försörjningsstöd p g a arbetslöshet. Det kan handla om personer, som har ett hinder att utföra vissa arbetsuppgifter men är fullt kapabel att utföra andra. Anställningarna är heltid, tidsbegränsade på ett år, till kollektivavtalsenliga löner. Arbetsuppgifterna ska inte tränga ut ordinarie jobb, utan vara en kvalitetsförbättring utöver ordinarie verksamhet. Under det året har personerna fått en värdefull erfarenhet, som gör det enklare att få jobb på den ordinarie arbetsmarknaden. Vinsten är givetvis störst för den enskilde som vinner frihet i självförsörjning. Det kommer också att leda till minskad barnfattigdom och minskad belastning på socialförvaltningen.

Resursjobb har prövats framgångsrikt i andra kommuner. Projektet har också utvärderats, med oväntat bra resultat. Man har mätt lönsamheten både för kommunen och för samhället (landstinget, försäkringskassan, arbetsförmedlingen, deltagarna själva och försäkringsgivarna). Utvärderingen visar att återbetalningstiden efter projektet för kommunen är två månader, och för samhället tre månader. Inga andra projekt för att bryta utanförskap som utvärderats har varit lika framgångsrika.

Reformen kommer alltså på sikt att finansiera sig själv. Vi har tidigare år föreslagit att den initiala finansieringen sker med återbetalda AFA-medel. Vi kvarstår vid den principen, och storleken på återbetalningen är avgörande för hur många personer som kan vara aktuella inledningsvis.

Sommarjobb åt alla ungdomar

Socialdemokraterna i Tyresö har under många år velat höja ambitionsnivån vad gäller att erbjuda sommarjobb till våra unga. Att ha ett sommarjobb är en viktig möjlighet att skaffa sig en första erfarenhet av arbete, och en del i att upprätthålla en arbetslinje. Vi vill att kommunen erbjuder våra ungdomar feriejobb under tre sommarveckor. Erbjudandet riktas till alla ungdomar i Tyresö, som under

anställningstiden är 16 eller 17 år. Kommunen ska inte ensam stå för alla erbjudna arbetstillfällen, utan detta ska ske utifrån Nynäshamnsmodellen i samarbete med andra företag, Tyresö Bostäder och Svenska kyrkan exempelvis.

Antalet platser i Tyresö har under tidigare år varit 150, fördelade på tre perioder om vardera tre veckor. Samtidigt har antalet sökande lika regelmässigt legat på ungefär det tredubbla, alltså ca 450. Under 2013 minskades kommunens erbjudande om sommarjobb till högst 100 platser, vilket innebar att en tredjedel av sommarjobben försvann.

2014 beslutade allianspartierna i gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden att helt avskaffa de kommunala sommarjobben och i dess ställe införa den modell som etablerats i Sollentuna. Den modellen innebär att eleverna på egen hand ska söka sommarjobb och att kommunen ersätter arbetsgivarna med halva lönebeloppet.

I topp bland länets kommuner ligger Nynäshamn, Sundbyberg och Södertälje där - till skillnad från Tyresö - alla elever som söker garanteras ett sommarjobb.

Tyresö skulle kunna tillgodose behovet av sommarjobb åt de ungdomar som söker. Det saknas knappast nödvändiga arbetsuppgifter i kommunen – bara en politisk vilja att satsa på sommarjobb åt våra ungdomar.

Utöver möjligheten att få sommarjobb tycker vi också att det är viktigt att ersättningen ligger på en rimlig avtalsenlig nivå, i likhet med flera jämförbara kommuner.

Socialdemokraternas budgetförslag:

- *Inför resursjobb i Tyresö. Finansieras initialt genom återbetalning av AFA-medel.*
- *Ungdomar 16-17 år erbjuds sommarjobb via kommunen sommaren 2016. För ändamålet utökas kostnader med 1 500 000 kronor.*

Verksamhetsområde 9; Bibliotek, kultur och fritid inkl fritidsgårdar

Kultur- och fritidspolitik ska ha ett tydligt jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv.

Kultur och fritid för alla

Intresset för att delta i Tyresös kulturskola är fortsatt stor och vi vill ge fler barn och unga den möjligheten. Vi vill göra bibliotekens öppettider anpassade till medborgares tid att använda dess tjänster. Vi socialdemokrater vill tillgängliggöra och ytterligare förbättra möjligheterna för vårt rika föreningsliv, för att fler ska kunna delta.

Många ideella organisationer, som är en del av det civila samhället bidrar på ett effektivt och förebyggande sätt mot segregering och utanförskap. Detta uppskattas och måste uppmuntras av kommunen, främst genom att stödja verksamheterna ekonomiskt. Många föreningar grundar sig på föräldrar som hjälper till på sin fritid, och möjligheten för dessa föreningar att binda upp sig i projekt kan ha en direkt motverkande effekt.

Intresset för att delta i Tyresös Kulturskolas verksamhet är fortsatt högt. Verksamheten är ovärderlig och den bör göras möjlig för så många som möjligt. Avgifter kan vara ett hinder för att delta, varför vi föreslår en generell sänkning av avgifter, så att självfinansieringsgraden kan reduceras.

Vi har tidigare argumenterat för att biblioteket i Tyresö centrum ska vara öppet när medborgarna har tid att använda sig av bibliotekets tjänster. Vi står kvar vid den uppfattningen och avsätter medel för detta för exempelvis söndagsöppet.

Genom olika beslut har förutsättningarna för föreningslivet försämrats de senaste åren, exempelvis kan nämnas att under 2012 fattades beslutet att öka hyrorna för lokaler. Särskilt pensionärsorganisationerna har drabbats av detta. Vi vet att pensionärsorganisationerna dels bedriver intressanta verksamheter, men också att det är förebyggande ur ett hälsoperspektiv om äldre har en aktiv fritid. Vi vill därför stimulera den verksamheten genom att pensionärsorganisationerna får en noll-taxa för lokalhyra på dagtid.

En bärande tanke med socialdemokratisk kultur- och fritidspolitik är, att den ska göras tillgänglig för alla. Ett hinder för många barn, att utöva idrott är t ex kostnader för den utrustning som behövs. Vi föreslår därför att ett så kallat "Sportotek" inrättas, enligt den modell som används i Luleå kommun. Det innebär, att idrottsklubbar och frivilliga inlämnar begagnad utrustning till ett "sportotek" varifrån barn och ungdomar kan låna utrustning.

Från och med 2015 är fritidsgårdarna överförd från barn- och utbildningsförvaltningen till kultur- och fritidsområdet. Det är en väl fungerande verksamhet som utvecklas ständigt och som vi socialdemokrater värnar om. Vi vill poängtera vikten av, att fritidsgårdar ska finnas för våra ungdomar i alla kommundelar.

Socialdemokraternas förslag:

- *Utökade öppettider på biblioteket i Tyresö centrum, 400 000 kronor.*
- *Nolltaxa för pensionärsorganisationer för lokalhyra. Förstärkt aktivitetsstöd till föreningar, studieförbunden och föreningsrådet, 140 000 kronor.*
- *Sänkta avgifter för kulturskolan 700 000 kronor.*

Socialdemokraternas förslag till särskilda uppdrag:

- *Förutsättningar att inrätta ett "Sportotek" utreds*
- *Ideella föreningar ges inflytande i det kommande kulturhusets innehåll.*

Verksamhetsområde 10: Plan och exploatering

Alla ska ha rätt till en god bostad. I Tyresö har antalet hyresrätter minskat sedan 90-talet, vilket gör att fler ungdomar tvingas bo kvar hemma allt längre. Idag står över 20000 personer i bostadskö. Trots detta byggs alldeles för få nya hyresrätter och dessutom säljs de som redan existerar. Resultatet är att det inte sedan mitten av 80-talet funnits så få hyresrätter i Tyresö. Vi vill ändra på detta genom att istället öka antalet hyresrätter. För att få ner kostnaderna och hyrorna vill vi pröva kooperativa hyresrätter, samverka mellan olika byggprojekt, minska kommunala exploateringskostnader och krav på privata byggare att också bygga hyresrätter.

Flera ombildningar har under de senaste åren skett, där områden med hyresrätter ombildats till bostadsrätter. Dessutom är dagens nybyggnation till största delen bostadsrätter eller bostäder med äganderätt. Detta ökar segregationen i kommunen och det drabbar i första hand kommunens ungdomar, som får bo kvar hemma allt längre.

Tyresö behöver bostäder som är anpassade för såväl yngre som äldre och som vanliga människor har råd att efterfråga. Vi vill planera för olika upplåtelseformer såsom bostadsrätter, gärna också kollektivhus och kooperativa hyresrätter. Moderna bostäder med högt ställda energikrav. För att kunna förnya kommundelar och underlätta stadsplaneringen kommer vi att se till att en plan för strategiska markförvärv utarbetas. Målet är att nyproduktionen av bostäder i ett första skede ska möta befolkningstillväxten och därefter långsiktigt minska bostadsbristen.

Vi som har valt att bo i Tyresö har i många fall gjort det för närheten till naturen och storstaden. Så vill vi att det ska vara även i fortsättningen. Vi vill göra närheten och tillgängligheten större. Där allmänna naturområden inte är tillgängliga vill vi öppna upp dem.

Socialdemokraternas förslag:

- *Se till att det påbörjas minst 500 nya hyresrätter mellan 2016 och 2019. Fram till 2025 vill vi se till att påbörja hela 2000 nya hyresrätter.*
- *Jobba aktivt med att göra vattnet tillgängligt för fler. Strandpromenader och strandnära parker ska prioriteras i planarbetet, där det är ekonomiskt försvarbart.*

Verksamhetsområde 11: Vaghållning och park

- *Den del som berör vaghållning ska göras om till resultatenheter inom samhällsbyggnadsförvaltningen.*
- *Promenadstråken i kommunen ska få ett betydande tillskott av parksoffor, och öka belysningen i otrygga vägområden.*
- *Kommunen ska fullfölja arbetet med säkra skolvägar.*

Verksamhetsområde 12: Miljö och trafik

- *Skärpa miljökrav i upphandlingar.*
- *Bli en Fairtrade-kommun, sätta upp utsläppsmål.*
- *Verka för förbättrad kollektivtrafik genom ökad turtäthet och bättre tvärförbindelser. Tyresö ska kräva snabbussar in till Stockholm city genom så kallade BRT-lösningar (Bus Rapid Transit).*
- *Kommunen ska bara köpa el från förnyelsebara energikällor. Successivt ska vi förse kommunala fastigheter med solceller, värmepumpar eller bergvärme.*
- *Förbättra möjligheterna att cykelpendla i Tyresö.*

Verksamhetsområde 13: Vatten & avlopp

- *Att kommunen genom Södertörns Miljö- och hälsoskyddsförbund genomför en inventering av de avlopp på enskilda fastigheter som inte inom en snar framtid kommer att kopplas till Tyresös kommunala VA-nät.*
- *Utreda en VA-taxa som syftar till att inte slösa med rent vatten. Debiteringsgraden är oförändrad, men rörliga delen ökar och den fasta delen minskar.*

Verksamhetsområde 14: Renhållning

- *Kräva tätare tömning och insatser mot nedskräpning vid uppsamlingsställen.*
- *Åtgärder ska vidtas för att minimera störningen från masshanteringsanläggningen i Hanviken.*
- *Fortatt ökning av matavfallsinsamlingen.*

Verksamhetsområde 15: Bygglovsverksamhet

- *Verksamheten ska uppnå i princip full avgiftsfinansiering i den del som kan avgiftsfinansieras.*

Verksamhetsområde 16: Näringsliv

- *Vi vill etablera en lokal företagshub där företagare kan få stöd och utvecklas genom varandra, bland annat med stöd av kommunens företagslots.*
- *Samverkan mellan kommun, skolor, arbetsförmedling och företag ska öka*
- *Sociala företag ska uppmuntras och ges det stöd som behövs.*

Verksamhetsområde 17: Gemensam verksamhet

- *För att möjliggöra var och ens möjlighet till utveckling i sitt arbete utarbetas tydliga lönesystem med individuell lönesättning och som motverkar ojämställdhet, diskriminering och godtycklighet.*
- *Heltidstjänster ska erbjudas till alla som önskar. Kommunen bör tillämpa tillsvidareanställningar och minimera vikariat. Vi ska inte ha några delade turer eller s.k. sms-anställningar.*
- *Kommunen ska erbjuda goda arbetsvillkor i en kreativ och positiv arbetsmiljö, som präglas av lyhördhet och öppenhet.*
- *Analysera orsakerna och utarbeta en åtgärdsplan mot sjukfrånvaro.*

Verksamhetsområde 18: Kommunalförbund

- *Undersöka möjligheterna för utökat samarbete gällande till exempel alkoholhandläggning och IT.*

Verksamhetsområde 19: Politisk verksamhet

- *Införa en lyssnargaranti gentemot medborgarna, samt praktikveckor i den kommunala verksamheten.*
- *För att höja valdeltagandet bör till exempel metoden med mobila vallokaler testas i områden med lågt valdeltagande.*
- *Öppna nämndsammanträden i enlighet med våra tidigare förslag.*

Verksamhetsområde 20: Tyresö Bostäder AB

- *Som ägare i Tyresö Bostäder ge direktiv om att inga ombildningar kommer att genomföras.*
- *Ge Tyresö Bostäder i uppdrag att minska sin klimatpåverkan och stärka företagets miljöprofil.*
- *I samverkan med Tyresö bostäder och andra bostadsföretag/föreningar rusta upp nedslitna miljöer i anslutning till bostadsområden.*

Verksamhetsområde 21: Övriga bolag

- *Genom Tyresö Vind AB öka leveransen av miljövänlig energi till kommunens verksamheter genom anskaffandet av ett ytterligare vindkraftverk.*

Social investeringsfond

Vi ser i framtiden stora behov av ökade sociala investeringar. Detta har varit ett genomgående tema i vår politik under många år. Ett hinder för att tänka i termer av sociala investeringar är att de nuvarande styrsystemen för kommunen reflekterar en världsbild med ekonomisk tillväxt i centrum och ekonomisk hållbarhet som den enda intressanta aspekten. Det ger inte utrymme för tanken om sociala investeringar. Eftersom ekonomisk tillväxt sätts i högsätet så definieras alla utgifter i den sociala sfären, till exempel skola vård och omsorg, som kostnader vilka "avleder" resurser från ekonomisk tillväxt. Detta trots att knappast någon skulle ifrågasätta att befolkningens hälsa och utbildning är viktiga faktorer för ett samhälles utveckling. Såväl lagstiftning som ekonomiska planeringsinstrument definierar därför inte resurser som avsätts för att vårda dessa faktorer som investeringar, utan som kostnader som måste täckas med motsvarande intäkter i ett kortsiktigt perspektiv. Detta till skillnad från investeringar i infrastruktur, där kostnaderna kan tillåtas att skrivas av i ett mycket längre tidsperspektiv för att de kan anses vara investeringar och inte kostnader. För att kunna förvekliga insikten att de social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet är likvärdiga och står i balans till varandra måste dessa hindrande tankemodeller och styrsystem förändras. Genomförandet av en sådan viktig social innovation kräver mod, som alla innovationer. Men en avvaktande hållning är inte det samma som ett försiktigt alternativ. Det kommer nämligen också att krävas stort mod att säga nej till eller skjuta upp starten av en sådan innovation, eftersom detta kan medföra att den framtida utvecklingen blir starkt negativ för Tyresö. Ansvar kommer således att utkrävas vilket beslutet än blir. Därför vill vi socialdemokrater initiera en social investeringspolitik vilken bygger på ett socialt investeringsperspektiv och bland annat inbegriper en social investeringsfond. Denna sociala investeringsfond ska initialt finansieras med de återbetalda AFA-medel som kommunen väntas få. Pengarna ska sedan enligt vårt förslag användas till att finansiera satsningarna på resursjobb och ungdomsanställningar. Vi menar att de besparingar och intäkter som dessa satsningar i sin tur genererar ska återföras till den Sociala investeringsfonden för att bidra till att fortsätta och utveckla den sociala investeringspolitiken. Initialt kan vi förvänta oss att satsningen på resursjobb ger intäkter i form av anställningsstöd från Arbetsförmedlingen samt att satsningen leder till ett minskat behov av försörjningsstöd.

Socialdemokraternas budgetförslag

- *Kommunen inrättar en social investeringsfond. Finansieras initialt av AFA-medel.*

Ekonomisk redovisning

Besparingar

För att finansiera de förstärkningar, som vi anser nödvändiga för att höja kunskapsnivån, värna omsorgen om våra äldre och ge barn och familjer den hjälp de har rätt till, har vi genomlyst verksamheten. Vi har kritiskt granskat verksamheten med mål att skapa en så effektiv och fokuserad verksamhet som möjligt. Vi föreslår ett antal besparingar, främst på central förvaltning, men dessa kommer inte räcka för att göra alla de reella satsningar som krävs. Vi ser därför, som tidigare konstaterat, också ett behov av att höja skatten med 15 öre. Det är i praktiken en återgång från den skattesänkning med 15 öre som drevs igenom av alliansen förra mandatperioden. Dessa 15 ören kommer att ge kommunen 16 400 000 kronor som ska öronmärkas till förskolan och skolan. Vi kommer göra vårt yttersta för att se till att verksamheterna drivs effektivt och levererar en hög kvalitet. Därför kommer vi socialdemokrater alltid vara beredda att vända på varje skattekrona.

Socialdemokraternas förslag:

Att förslaget till besparingar/intäktshöjningar/effektivitetshöjningar nedan om 46 165 000 kronor antas av fullmäktige.

- Vårdnadsbidrag avskaffas. Bidraget minskar jämställdheten och integrationen. Det motverkar arbetslinjen samtidigt som föräldraförsäkringen går att använda flexibelt för dem som vill vara hemma under barnets första år. Resurserna från vårdnadsbidraget, och mer därtill, använder vi för att förstärka kvaliteten i förskolan. Beräknad besparing uppgår till 815 000 kronor.
- *Vindkraftverk. Då de prognoser och bedömningar som gjorts påvisar en stor besparingspotential, föreslår vi att kommunen i samverkan med Tyresö Bostäder investerar i ytterligare ett vindkraftverk. Det är i högsta grad rimligt då ett kraftverk endast täcker 22 % av energibehovet. Osäkra faktorer som elpris och ränteläge påverkar besparingsnivån, varför vi avstår från att sätta en summa, utan föreslår att besparingen förstärker resultatet.*
- Lokalkostnader för kommunens centrala administration minskas. Jämfört med övriga Södertörnskommuner har Tyresö höga lokalkostnader för sin centrala förvaltning. Enligt den beräkning som kommundirektören presenterade för kommunstyrelsen är besparingspotentialen i enbart kommunhuset 2 700 000 kronor. En viss del av det är genomfört, men det finns mycket kvar att göra. Arbetet med effektivisering av dåligt nyttjade lokaler har avstannat och går ibland till och med i motsatt riktning. Total besparing: 2 000 000 kronor.
- Upphandlingen förbättras och samordnas. Sedan tidigare har en utredning visat på möjliga besparingar om uppemot 25 000 000 kronor för Tyresö om

denna samordnas med övriga Södertörnskommuner. Visst arbete är påbörjat, och positiva effekter uppnås också genom samordnad varudistribution. Det finns dock mycket kvar att göra för att åstadkomma besparingar som vi nu räknar tillgodo i vårt budgetalternativ. Därtill vill vi öka efterlevnaden i upphandling vilket ytterligare ökar möjligheterna till ekonomiska vinster. I en försiktig bedömning räknar vi med en möjlig besparing om 2 000 000 kronor.

- Informationsverksamheten minskas. Kommunen har under de senaste åren kraftigt ökat sin informationsverksamhet, vars syfte vi finner tveksamt. Vi är också kritiska till att olika förvaltningar dessutom anställer egna kommunikatörer. Vi vill minska den verksamheten med 1 000 000 kronor.
- Minskade förvaltningsgemensamma kostnader. Som vi tidigare redovisat tror vi att det finns ett utrymme att slimma och spara i de centrala verksamheterna. Tidigare har förvaltningar redovisat de förvaltningsgemensamma kostnaderna. Nu är det i stället inkluderat i de olika anslagsområdena. För att frigöra mer resurser för kärnverksamheten är vi övertygade om att det går att minska de gemensamma förvaltningskostnaderna. Sparbeting 3 000 000 kronor.
- Minskad ledningsfunktion. För en kommun av Tyresös storlek anser vi att ledningsgruppen borde kunna minskas. Vi anser också att det kan finnas en fara i att både ha centrala strategier och ansvariga enhetschefer, då detta kan leda till ett otydligt ledarskap och dubbla beslutsvägar. Vi är också kritiska till att kommunen utvecklas i en allt mer chefsintensiv inriktning på central nivå. Besparing 3 000 000 kronor.
- Anslaget till kommunledning/kommundirektörens förfogande minskas. Vi ser ett behov av ett utrymme för att möta oförutsedda kostnader. Samtidigt är vår erfarenhet av tidigare användning att det inte är så detta anslag används. Snarare handlar det om projekt som inte behandlas i den traditionella budgeten. Mer av dessa verksamheter bör dock behandlas där. Besparing 1 500 000 kronor.
- Minskat köp av externa konsultrapporter. Ett flertal konsultrapporter som presenterats för politiken borde enligt vår uppfattning aldrig ha köpts. Dels kan man i vissa fall lätt tänka sig att önskat utfall klargjorts redan vid beställningstillfället. Dels har kvalitén på rapporterna varit sviktande. Vid ett flertal tillfällen har vi konstaterat att kompetensen som redan finns i huset överträffar konsultrapporterna, men inte tagits tillvara. Att från tid till annan köpa konsulthjälp för att kunna slimma sin egen organisation är en bra idé. Dock måste egna utredningar vara att föredra när kompetensen redan finns. Med den bakgrunden föreslår vi en förstärkning av den interna utredarorganisationen, till en kostnad av 2 000 000 kronor. Det skulle möjliggöra en minskning av externa konsultrapporter, med en försiktig beräkning på 4 000 000 kronor. Nettobesparing: 2 000 000 kronor.

- Höjda avgifter inom kommunstyrelseförvaltningens samt miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter. De verksamheter som här är avgiftsbelagda bör i princip vara finansierade via egenavgifter. Vi föreslår som en del av en avgiftsväxling ett steg åt det hållet. Principen om självfinansiering bör också gälla verksamheter som alkoholtillsyn. I alliansförslaget går utvecklingen i motsatt riktning. I ett första steg föreslår vi en intäktsförstärkning på 4 300 000 kronor.
- Effektivitetsvinster, individ- och familjeomsorg. Som vi tidigare nämnt finns det tydliga ekonomiska vinster att göra genom att behålla och bygga upp mer verksamhet inom kommunen istället för att som nu köpa dyra externa tjänster och placeringar. Bedömningen är att vissa av satsningarna inom IFO kommer leda till direkta besparingar i andra led av verksamheten, redan från första året. Total besparing 2 250 000 kronor.
- Ändrad konkurrenspolicy. Vi föreslår i detta budgetalternativ en alternativ policy för konkurrensutsättning. Den borgerliga majoriteten förespråkar en massiv privatisering. Vi vill pröva konkurrensutsättning i de fall där det kan antas öka mångfalden och kvaliteten för brukarna. Vår policy kommer att föranleda färre konkurrensutsättningar än moderaternas variant. Det innebär att vi i vårt budgetalternativ inte behöver lägga samma summa pengar på annonsering, upphandlingsverksamhet, förvaltningens arbete med kravspecifikationer samt verksamheternas omställningskostnader. Vi tror också att möjlighet att lägga egen regi anbud ökar besparingen ytterligare. Därutöver minskar också administration genom att tillämpa LOU, istället för LOV som vi förespråkar. Trots att flera personer anställts i LOVs kölvatten, kommer de aldrig att hinna utvärdera alla företag som utför tjänster i kommunen. En lågt räknad besparing om 1 500 000 kronor.
- Vårt alternativ för Campus Tyresö kommer inte att behöva projekteras till samma kostnader som Alliansens alternativ. Då infrastruktur och annat redan finns på plats, och den inte heller innefattar några myndighetsåtaganden. Projekteringen för Campus ryms med bred marginal i de projekteringsanslag som är avsatta i investeringsplanen. Besparing 4 000 000 kronor.
- Vårt tydliga ställningstagande för den pedagogiska skolmåltidssituationen, innebär att vi avvisar förslaget om ny kostorganisation med fyra tillkommande tjänster. En gastronomisk chef för samordning ställer vi oss bakom, men tar avstånd ifrån en organisation som är uppdelad efter geografiskt område. Besparing: 1900 000 kronor
- Ökad sponsring. Vi tror att det finns utrymme att utan att kvaliteten och integriteten i den kommunala verksamheten hotas öka sponsring av exempelvis park och fritidsverksamheterna. Ökad intäkt 500 000 kronor

- En effekt av de satsningar som görs inom förebyggande verksamhet och resursjobb är ett minskat behov av försörjningsstöd. De besparingar som görs återinvesteras i verksamheten.

Sammanställning

Reformer - Våra förslag till budgetförstärkningar utöver majoritetens förslag.

Mindre klasser och mer kunskap	- 28 700 000 kr
Socioekonomiskt tillägg	- 2 000 000 kr
Förstärkt fritids	- 2 000 000 kr
Minska småbarnsgrupper i förskola & skola mindre skolklasser i tidiga skolår, höjd skolpeng	- 18 000 000 kr
Kompetenta lärare	- 2 000 000 kr
Tilläggsbelopp	--2 000 000 kr
Elevhälsa	- 1 800 000 kr
Barnombudsman	- 620 000 kr
Hasselaföreningen	-80 000 kr
Sänka avgifter fritidsklubbar	- 200 000 kr
Jobb & självförsörjande	- 1 500 000 kr
Resursjobb – finansieras via AFA-medel	-
Sommarjobb	- 1 500 000 kr
Ingen ska behöva fara illa	- 7 800 000 kr
Individ- och Familjeomsorg, kvalitetssatsning	- 2 500 000 kr
Föräldrautbildningar – egen regi	- 50 000 kr
Utöka mobila teamet, förskolan	- 1 000 000 kr
Familjebehandling utan krav på biståndsbeslut	- 1 000 000 kr
Uppbyggnad stödboende för unga vuxna	- 1 000 000 kr
Snabbtreda familjer	- 1 000 000 kr
Familjerätt	- 250 000 kr
Mottagningsenheten	- 500 000 kr
Familjehemsvård	- 500 000 kr
Ordning och reda i äldreomsorgen	- 5 000 000 kr
Sänkning äldreomsorgstaxan , avgiftsfritt trygghetslarm	- 1 500 000 kr
Kvalitetssatsningar	- 3 500 000 kr
Kultur och fritid för alla	- 1 240 000 kr
Bibliotekets öppettider	- 400 000 kr
Sänkta avgifter kulturskolan	- 700 000 kr
Nolltaxa lokaler, pensionärsorg	- 140 000 kr
Kommunstyrelsens förfogande	-1 925 000 kr
Total	- 46 165 000 kr

Finansiering

Återta skattesänkning, 15 öre	16 400 000 kr
Avskaffat vårdnadsbidrag	815 000 kr
Vindkraftverk	
Minskade lokalkostnader, central förvaltning	2 000 000 kr
Samordnad upphandling	2 000 000 kr
	1 000 000 kr
Minskad informationsbudget	
Besparingar central förvaltning	3 000 000 kr
Minskad ledningsgrupp	3 000 000 kr
Kommundirektörens förfogande	1 500 000 kr
Konsulter	2 000 000 kr
Höjda avgifter MSU	4 300 000 kr
IFO, minskade externa placeringar etc.	2 250 000 kr
Konkurrenspolicy, egen regi anbud, LOU inom hemtjänst	1 500 000 kr
Gymnasiets projektering	4 000 000 kr
Kostorganisation	1 900 000 kr
Ökad sponsring	500 000 kr

Total **46 165 000 kr**

Resultat **0 kr**

Investeringsprogram och upplåning

Investeringsprogrammet som Alliansen föreslår omfattar för perioden 1 910 miljoner kronor, och ytterligare investeringar är planerade efter 2019. Takten är oroväckande, och kommer att innebära att upplåningen ökar kraftfullt, i genomsnitt med 100 000 000 kronor per år

Vi vet att det har diskuterats ytterligare investeringar under perioden som inte tydliggjorts. Kommundirektören har i uppdrag att genomföra en exploateringsstudie avseende nya skolor, dels i Fornudden men också i Tyresö centrum, den senare ska ersätta Stimmet och Fårdala. Skolan i Tyresö centrum återfinns inte i investeringsprogrammet, men är ännu inte återrapporterad, och därmed inte avfärdad. Man kan tänka sig att den får kallna något för att återkomma i nästa års investeringsplan. Om det skulle visa sig vara så är det ett ohederligt sätt dölja ytterligare behov av skuldsättning.

När det gäller planerna för en ny skola i Fornudden säger vi tydligt nej. Dels utifrån barnperspektivet, där småskalighet och trygghet måste gå före stordrift. En ny skola för 700 elever gör att Sofiebergsskolan inte längre kommer att motiveras, och därmed på sikt försvinna som skola. Dels utifrån att det i ett kärvat ekonomiskt läge är oansvarigt att riva två fungerande skolor och bygga nytt istället för att underhålla de befintliga fastigheterna. Men inte minst säger vi nej för att Fornuddsparken är ett viktigt rekreationsområde, inte bara för Trollbäcken utan för hela Tyresö. Skolan behöver inte lokaliseras där, det är fullt möjligt att renovera den begränsade del av skolan som är i behov av upprustning, på befintlig plats.

I det samrådsförslag som är framtaget för Fornuddsparken ingår även en fullstor idrottshall. Den återfinns inte i investeringsprogrammet. Vi tycker att det är djupt olyckligt och ohederligt att den moderatledda majoriteten på det här viset försöker måla upp en bild av ett lägre investeringsprogram än det som egentligen planeras för.

Vi är oroade över att tyresömoderaterna har svårt att prioritera eller avstyra alltför kostsamma projekt. Den ekonomiska kontrollen verkar ibland i princip obefintlig, och nya investeringsprojekt initieras utan tillräckliga underlag. Mycket pekar på att kostnaderna i flera fall är betydligt större än vad som tas upp. Det gäller exempelvis exploateringarna på Östra Tyresö, och även ishallen. Vi beklagar att synen på demokrati är devalverad till en nivå där mandatet från väljarna reducerats till att i möjligaste mån föra dem bakom ljuset.

Det är graverande att när tyresömoderaterna ändå prioriterar, så gör man det grundat på ideologi, och inte alls vad som är bäst för tyresöborna, kommunen eller skattebetalarna. Samtliga äldreboenden som planeras för är konsekvent strukna ur investeringsplanen. Det innebär att den styrande ledningen vill ha mer av

”Krusmyntamodellen”, dvs man överlåter inte bara driften av äldreomsorgen, utan också projektering, ägande och kontroll över vilka som får köpa platser på boendet, till en marknad att besluta över. Det är djupt olyckligt, och ekonomiskt en dålig affär för kommunen. Kapitalkostnaderna kommer alltid att vara dyrare för andra aktörer än kommunen, varför den lösningen är mer oekonomisk på både kort och lång sikt. Det är också konsekvent att tyresömoderaterna accepterar att boenden som byggs i Tyresö inte garanterar i första hand våra äldre, utan kommer att köpas platser av den kommun som betalar högsta priset.

Underlagen till investeringsplanen är inte tillgängliga för oss. Trots att en modell för hur arbetet ska löpa, finns det ingen av nämnderna som använder den modellen för att äska pengar för nya investeringar. Det vi har att ta ställning till är således alldeles för magert.

Vi ser ett problem i att få en helhetsbild, när tendensen alltmer går mot att budgetarbetet aldrig avslutas. Trots beslutade budgetar har nya investeringsbeslut återkommande gjorts genom åren, vilket gör att helhetsbilden är svår att överblicka.

Med de underlag som vi fått tillgång till är det inte möjligt att ställa oss bakom den föreslagna investeringsplaneringen för perioden 2016-2019.

Vi ser fram emot nästa mandatperiod och ett maktskifte i kommunen, som för oss kommer att möjliggöra en översyn över kommunens totala investeringar för att öppet redovisa de reella kostnaderna för föreslagna projekt. Först därefter är det möjligt att göra en seriös bedömning av hur de framtida investeringbehoven ska prioriteras.